

MAGYAR LAPOK

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIABUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

* KERESZTÉNY * NAPILAP

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvénytörvényes bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és főszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Vilma holland királynő rádióbeszédet mondott Londonban

Kiemelte Hollandia és Belgium békére törekvő fáradozásait Winckelmann holland főparancsnok is rádióbeszédet mondott, melyben kifejtette, hogy a legnagyobb erőfeszítés is tehetetlenné vált

Londonból jelentik: Vilma, holland királynő szerdán rádióbeszédet intézett az angolokhoz.

— Népem és én — mondotta a főbbi között, — reméltük, hogy lehetséges lesz a háborút korlátozni és elfogadható alapot teremteni a tartós békére. Most már úgy látszik, minden imádság hiábavaló volt, Hollandia és Belgium el volt szánva semlegességének megőrzésére és felajánlotta jószolgálatait a hadviselőknél. Lelkiismeretünk tiszta és meg vagyunk győződve, hogy országunk sohasem veszíti el hitét ügyünk igazságában.

Rotterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: Winckelmann, holland főparancsnok szerdára virradó éjszaka beszédet intézett a holland néphez a rádióon keresztül. Beszédében felsorolta az okokat, amelyek a fegyverletételről szóló kiáltvány kibocsátására készítették. Hangoztatta, azért tették le a fegyvert, mert más eshetőség nem volt. Mindnyájan készek voltak, hogy a hazát a végsőkig védelmezzék, de a hadsereg és tengerészet minden jelentése felismertette vele azt, hogy a helyzet tarthatatlanná vált.

A londoni tengernagyi hivatal cáfolja a holland vizeken történt angol hajópusztulásokat.

Londonból jelentik: A tengernagyi hivatal cáfolja azokat a német jelentéseket, melyek szerint a holland vizeken elcsúszott négy cirkáló, két romboló hajót és több más hajót megrongáltak. A tengernagyi hivatal szerint mindössze egy tengeralattjáró súlyodt el.

Amerikai lapok az Egyesült Államok esetleges háborubalépéséről.

Washingtonból jelentik: A holland fegyverletétel következtében több amerikai lap nyíltan az USA esetleges közbelépéséről ír. A Times Herald annak a véleményének ad kifejezést, hogy Amerika belép a háborúba.

Francia felfogás szerint a holland fegyverletétel súlyos helyzetet teremtett.

Párizsból jelentik (Havas): A francia fővárosban nem titkolják, hogy a holland fegyverletétel súlyos helyzetet teremtett. A holland haderő egyes különítményei belga területre léptek és ezeket egységes alakulatba fogják tömöríteni, mely az új holland haderő magva lesz.

Párizsból jelenti a Havas: A francia lapok vezetőhelyen foglalkoznak Hollandia kapitulációjának következményeivel. A kapituláció a francia lapok szerint következményeiben nagy-

Churchill mondja: „Még keményebben folytatjuk a harcot“

Londonból jelentik: Churchill a holland fegyverletételre így válaszolt:

— Hollandia kapitulált? Még keményebben folytatjuk a harcot.

Edennek, az új hadügyminiszternek első ténykedése az volt, hogy felhívást intézett Anglia lakosságához, hogy készüljön fel a „Fifth collun“, az ötödik oszlop megalakítására és ezzel kapcsolatban a német ejtőernyősök várható támadásai elleni védekezésre. A felhívásra már is nagyszámban jelentkeztek. Az ejtőernyős támadás elleni védekezésre mozgósították a lövészegységek több mint százezer tagját és intézkedés történt, hogy a golfpályákat löterekeké alakítsák át, a golfjátékmestereket pedig céllövőkke képezik ki.

A német és olasz sajtó a hollandiai események angliai kihatásáról

Berlinből jelentik: A német sajtó teljesen a véderő főparancsnoksága által közölt hatalmas katonai siker hatása alatt áll. Az érdeklődés előtérben természetesen Hollandia fegyverletétele áll. A lapok általában megjegyzik, hogy ezáltal Anglia a legnagyobb veszélybe jutott. A lapok óriási címfeliratai: „A hollandiai győzelem Angliát érinti“, „Hollandia feladása Anglia kapui elé vitte a háborút“ és más hasonlók. A cikkek mind arra utalnak, hogy Hollandia legyőztetését elsősorban Anglia elleni nagy csapásként értékeli Németországban. A német esti lapok megjegyzéseikben azt is hangoztatják, hogy mindenik német fegyvernem kivette részét a hallatlan sikerből. A Lokal-anzeiger megállapítja, hogy a páncélos haderők

nemcsak a helyi harcok során vagy a hadsereg élén értek el hatalmas sikert, hanem a világtörténelem első nagyszabású páncélos ütköztetésében megverték a francia páncélos fegyvernemet.

Rómából jelentik: A Messagero című olasz lap hangsúlyozza, hogy a holland és belga partok német meghódítása után, Anglia közvetlenül fenyegetett. Ez az Anglia szíve felé irányuló közvetlen fenyegetés valóban új tény és a legfontosabb a mai háborúban. A közeli napokban, ha majd a Maas-folyó körüli harcok eldőlnék, lehetséges, hogy Németország a tengeren és a levegőben erőlyes támadást intéz közvetlenül Anglia ellen.

Hitler birodalmi vezér elismerését és csodálatát fejezte ki a német hadseregnek a hollandiai teljesítményért.

Birodalmi biztos Hollandiában

Berlinből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár elismerését fejezte ki a hadseregnek a Hollandiában elért eredményért.

— Öt nap alatt — ugymond — megadásra kényszerítettetek egy erős hadsereget, mely katonai érdítmények mögött, keményen védekezett. A német nép nevében kifejezem előttek köszönetemet, a magam részéről csodálatomat.

Berlinből jelentik: Itteni politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a polgári köz-

igazgatás fejként Hollandiában birodalmi biztost neveznek ki.

A holland tengeri haderőre is vonatkozik a fegyverletételi bejelentés.

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Angol híresztelések ellenére német illetékes körök azt hangoztatják, hogy Winckelmann generális, a holland haderő főparancsnoka az egész holland hadsereg fegyverletételét jelentette be. A kapituláció ezek szerint a holland tengeri haderőre is vonatkozik.

Francia jelentések az Antwerpen-Sedan vonalon folyó harcokról

Párizsból jelentik: Hivatalos hadijelentés: Antwerpen-től Namur-ig az ellenség több ponton támadást intézett a szövetségesek ellen. Valamennyi támadást visszavertük. Mezières és Namur között az ellenség több helyen átlépte a folyót. A harcok itt még folynak. Sedánnál az ellenség csekély előhaladást tett. A légi útközvetben tizenegy ellenséges gépet lelőtünk.

A fenti jelentés csütörtöki (május 16-iki) keletű. Az előző napi Havas-jelentés a Namur-Sedan körüli harcokról így szólt: Két nap óta áll a harc Namurtól Sedánig. Kedd reggel a németek megkísérelték, hogy több ponton átlépjék a Maas folyót. A német csapatok nyomása különösen a hadszíntér két pontján erős. Dinantól északra, ahol két-három ponton az ellenségnek sikerült átlépnie a Maas folyót, a másik ponton pedig Sedánnál, ahol jelenleg óriási harc folyik. A németek keddi heves támadása lehetőséget nyújtott az ellenségnek, hogy megvesse lábát a Maas folyó balpartján és Sedántól délre egy hat-hét kilométernyi mélységű frontot alkosson. Az elmúlt délután ennek a hadszíntérnek keleti részét a franciák visszahódították. A francia ellentámadást a szövetségesek légi hadereje is támogatta, amely ezer és ezer tonna bombát zúdított az ellenséges

csapatokra. A francia és angol repülők bombázása kedden egész nap és éjszaka is tartott, miáltal valószínűleg porrá zúzták Sedán környékét és nagy veszteségeket okoztak az ellenséges csapatoknak.

Egymillió francia katonát csoportosítottak Sedánnál.

Párizsból jelenti a Havas: A francia katonai szakértők elismerik, hogy Sedan elfoglalásával és a Maason való átkelés kierőszakolásával a németek behatoltak a Maginot-vonal északnyugati részébe.

Illetékes körök véleménye szerint Sedánnál egy millió francia katonát csoportosítottak.

Német jelentés a 44-ik francia páncélos hadosztály felőrléséről.

Berlinből jelentik: Illetékes katonai részről a német és francia páncélos erőknek Namurtól északkeletre lezajlott és a franciák vereségével végződött, kedden már közölt nagyszabású útközvetével kapcsolatban közlik, hogy a foglyok beszámolója szerint a német légi haderő és a páncélos erők közösen teljesen felrobbantották és felőrölték a harcban résztvevő 44-ik francia páncélos hadosztályt.

Sedan-Namur közötti harcokban a francia gyalogság némely ponton visszavonult

A francia parancsnokság elhatározta, hogy felhagy az álló harccal

Párizsból jelentik: A Havas iroda a szerda esti hadijelentéshez a következő magyarázatot fűzte:

— A francia védelmi erővonal, melyen keresztül a német gépesített osztagok Sedan vidékén behatoltak, nem tartozik a Maginot-vonalhoz. Ez utóbbi egész terjedelmében sértetlen. Montmédy vidékétől az Északi-tengerig megerősített betonfedezékek húzódnak. A németek ezek ellen indították támadást Sedántól Namur-ig a Maas mentén. Itt a németek tekintélyes erőket vetettek vonalba. Ezek harcokban

erős segítséget kaptak a légi erőtől, mely bombázta a francia gyalogságot. Egyidejűleg a Lengyelországban használt harci módszerrel hatalmas páncélos egységek indultak támadás-

Francia és angol biztonsági intézkedések

Párizsból 25 ezer gyermeket szállítottak el Dél-Franciaországba

Párizsból jelenti a Havas: Párizsból különvonalokon 25 ezer gyermeket szállítottak el Dél-Franciaországba.

Párizsból jelenti a Havas: A közlekedés-

ra. A francia gyalogság szembenézett a támadással, de néhány ponton kénytelenek voltak visszavonulni a heves támadások elől. A légi haderő ugyancsak fontos szerepet játszik. Az új helyzet előtt a francia parancsnokság elhatározta, hogy emberélet kímélése szempontjából felhagy az álló harccal. Francia katonai körökben úgy vélik, hogy a helyzet az 1918 márciusihoz hasonlít.

Órák hosszat tombolt a harc a Maginot-vonal előtti térségen. A németek elfoglaltak 12 megerősített támaszpontot.

Berlinből jelentik: A német sajtó egy szemtanu élményeit közli arról, hogyan sikerült a német gyalogosoknak kemény harc után elfoglalni a Maginot-vonal előtti térségen megerősített francia támaszpontot és hogyan ejtettek foglyul 92 marokkói katonát. A szemtanu elmondja, hogy több mint kétkilométeres nehéz terepen kellett előnyomulniuk és erős ellenállással találkoztak. A köd és a hajnali derengés leple alatt elérték a kiindulási állásokat. Akkor megkezdődött a tüzérség előkészítő tüze, majd harcbalépett a rohamozó német gyalogság. A katonák kézigránáttal vágtak utat a dróttakadályok között. Rövid, de kemény küzdelem után sikerült az első állásokat elfoglalni és ekkor bebizonyult, hogy a franciák nehezen legyőzhető ellenfelek. A harc ezután órák-hosszat tombolt. Heves küzdelem után a német csapatok elfoglaltak 12 megerősített támaszpontot. Elfogtak 92 marokkói katonát és két francia tisztet. A franciák közül sokan elesetek és megsebesültek. Ezzel a harci cselekménnyel a németek a megerősített erődöt megtisztították az ellenségtől és a német állásokat több kilométerrel előbbre hozták.

ügyi minisztérium az Észak-Franciaországban közlekedő helyi- és expresszvonatokat megszüntette.

Polgári őrségek szervezése.

Párizsból jelentik: A belső rend és biztonság megőrzésére Franciaország egész területén polgári őrségeket állítanak fel.

Anglia déli partjain megszüntettek két blokádközpontot.

Londonból jelentik (Reuter): Anglia déli partjain két blokádelőőrző központ működését szüntették meg. A központ technikai berendezését és személyzetét a Földközi-tenger keleti medencéjébe helyezik át.

Fejadagok leszállítása. — Az orvosok behívása 60 éves korig. — Kórolaj-minisztérium szervezése az angol kormányban.

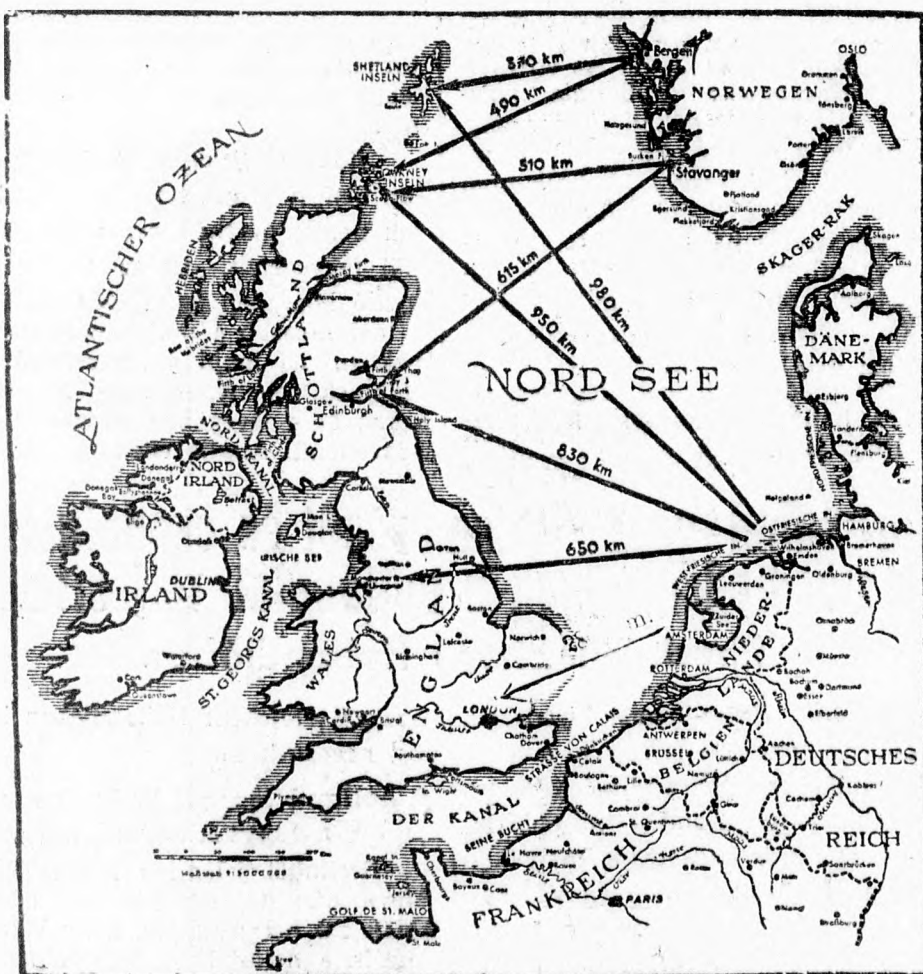
Londonból jelentik (Reuter): A skandináv és holland behozatal elmaradása után az angol élelmiszerellátás újabb nehézségek előtt áll. Ennek következtében a vaj fejadagját egyharmaddal, a cukor fejadagját felére csökkentették.

Londonból jelentik (Reuter): Az angol hadügyminisztérium rendelete szerint az angol orvosoknak 60-ik életévükig kell katonai szolgálatot teljesíteniük.

Londonból jelentik (Reuter): Churchill kórolaj-minisztériumot létesített kormányában.

A bazeli angol főkonzul az angol alattvalókat felszólította Svájc elhagyására.

Berlinből jelentik: A baseli angol főkonzulatusnak az angol alattvalókhöz intézett felszólítása, hogy hagyják el az országot, Svájcban rendkívül mély benyomást keltett. Svájci illetékes körök szerint az angol főkonzulátus felhívása nem annyira a való helyzet következménye, mint inkább céltavos zavarteltetés.

A mai helyzet a nyugati fronton. A nyílak azt a távolságot jelzik, amennyire az európai szárazföld van az angol partvidéktől

A belga kormány előterjesztést tett Brüsszel főváros bombázástól való mentesítésére

A német kormány válaszolt, hogy Brüsszelen keresztül szüntessék meg a katonai szállításokat

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a véderő főparancsnoksága nem ismerheti el Brüsszelt védtelen városnak, mert a városon keresztül katonai szállításokat és menetmozdulatokat jelentenek a német felderítő repülőgépek. Ha a belga kormány el akarja kerülni Brüsszel támadását, úgy azonnal szüntessen be a városon keresztül minden katonai szállítást. Ha Brüsszelben ezentúl katonai pontokat lehet megállapítani, akkor azokat a német légi haderő megtámadja.

Belga hadijelentés: „Sikeresen megzavartuk az ellenséges hadmozdulatokat.”

Brüsszelből jelentik: A belga hivatalos hadijelentés így szól:

Laza ellenséges egységek felvették az érintkezést csapatainkkal. Néhány összecsapás történt,

de a legtöbbször visszavertük a támadást. Minden romlósi műveletet sikeresen végrehajtottunk. Sikeresen megzavartuk az ellenséges hadmozdulatokat. Léghárító tüzérségünk hatásosan védekezik a légitámadásokkal szemben. Több német repülőgépet lelőttünk.

Hat angol repülőgép tévedésből svéd területen bombázott.

Stockholmból jelentik: (Svéd Távirati Iroda.) Hat angol repülőgép szerdán átrepült a svéd felségterület felett és négy bombát dobott le. A svéd külügyminisztérium emiatt tiltakozni fog Londonban.

Egy angol torpedóromboló pusztulása.

Londonból jelentik: (Reuter.) A Seal nevű angol torpedóromboló német repülőgépek támadás következtében elsüllyedt.

A Népszövetség és más nemzetközi nagy szervezetek irattárát Svájcban Közép-Franciaországba költöztetik

Genéből jelentik: (Bucurestii rádióközlés.) Az esetleg bekövetkező eseményekre való tekintettel a nagy svájci szervezetek, mint a Népszövetség, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal és a Nemzetközi Fizetések Bankja — hozzáfogtak bizonyos intéz-

kedések megtételéhez. Az irattár egyrészt vonatba rakták és Közép-Franciaországba szállítják. szervezetek igazgatósága és a személyzet szükség esetén ideiglenesen ugyanoda költözik.

Amerika semleges magatartásának újabb megfontolás alá vétele

Velles államtitkár az argentinai indítvány tanulmányozására több időt kíván. Roosevelt elnök elejtette nyári utazása tervét

Washingtonból jelentik: Emlékeztetes, hogy Argentína indítványt terjesztett a panamerikai szövetség elé az amerikai államok semlegességének felülvizsgálására. Az argentin nagykövet most Summer Welles államtitkárral tanácskozott a tárgyan. Diplomáciai körök szerint Welles rendkívül óvatossá mutatkozott és azt az ohaját juttatta kifejezésre, hogy több időt engedjenek ennek az indítványnak a tanulmányozására. Az Egyesült Államok semlegességét a kongresszus állapította meg.

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök, tekintettel az európai helyzetre, elejtette a nyugati államokba szándékozott nyári utazásának tervét.

Fekete nap a newyorki tőzsdén.

Newyorkból jelentik: Az itteni tőzsdén tegnap olyan hírek terjedtek el, hogy Olaszország belépett a háborúba. Azt a hírt is terjesztették, hogy Hitler békeajánlattal lép elő. A híresztelések hatása alatt valóságos pánik lett úrrá a tőzsdén s a newyorki tőzsde hangulata az 1932-iki „fekete nap” emlékét idézte. A fejvesztett

pánikban milliós értékeket dobtak piacra s a hatalmas arányú kínálat hatása alatt a jegyzés 15 pontot ért el.

A nyugati és délkeleti Európában tartózkodó amerikaiak hazahívása.

Washingtonból jelentik: Az „Associated Press” jelentése szerint az amerikai külügyminisztérium a nyugati- és délkelet-európai országokban élő amerikai állampolgárokhoz felszólítást intézett, hogy térjenek vissza az Egyesült Államokba. A külügyminisztérium ezzel kapcsolatban közölte, intézkedéseket tesz abban az irányban, hogy az amerikaiak az Egyesült Államok hajóin utazhassanak.

Rómában csillapult a helyzet.

Genovából jelentik: (Havas.) a Conte di Savoia gőzös szerdán este teljes létszámu utassal elindult Newyork felé. Szerdán Rómában mar higgadtan itélték meg a helyzetet és a rendőrség napközben és este is megakadályozta a diáktüntetések.

Az olasz szenátus az angol-francia tengeri zárlat károkozásaival foglalkozott. A francia római nagykövet Ciano külügyminiszternél megbeszélést folytatott a zárlat felőli jelentés cáfolatára

Rómából jelentik: (Stefani-közlés.) Az olasz szenátus szerda délelőtti ülésén a közlekedési miniszter miniszteriumának költségvetési vitájában felszólalt. Hangsúlyozta azokat a nehézségeket, amelyekkel az olasz kereskedelmi tengerészet a legutóbbi tíz évben küzdött, továbbá azokat a túrhetetlen fejtételeket, melyeket a mostani háboru teremtett az olasz kereskedelem részére. Közölte, hogy 1939. szeptemberétől 1940. április 10-ig 2449 olasz hajót kutattak át, tizenöt ezer postaszakot, harminckétezer tonna árut, huszezer csomagot koboztak el és kétszázötvenkilenc utast szállítottak le a hajókról. Mindez nagy károkat okozott Olaszországnak. Az Északi tengeren hét olasz hajót süllyesztettek el és harmincnégy ember pusztult el.

Párizsból jelentik: A Ciano gróf és Francois Jontet francia nagykövet közötti megbeszélésen, a francia nagykövet kizárólag arra szorított, hogy

szövelegileg megdöntse a Pietro Marchi által az angol-francia zárlat hatásáról Mussolini elé terjesztett jelentést. A Havas-iroda megállapítja, hogy a megbeszélés nem haladta meg a jelentés technikai részét.

Az „Excelsior” Olaszország hadhaladásáról.

Párizsból jelentik: Az „Oeuvre” azt írja, hogy úgy látszik, német vélemény szerint, elérkezett a pillanat, hogy az olasz segítség is működésbe lépjen. Megelőzően tulkorai lenne, a nagy csata után pedig elkészült. Az „Excelsior” azt írja, hogy bizonyos hitelt érdemlő értesülések szerint nem lehet kétségbe vonni, hogy Olaszország Németország mellett belép a háborúba. Az egyetlen kérdés az, hogy mikor fogja elhatározni Mussolini magát erre a lépésre, hogy így Franciaország délkeleti részére vonja a francia erők egy részét.

Lehetségesnek tartja a lap, hogy ez hamarosan bekövetkezik.

Rómán sajtójelentés az olasz és amerikai közbelépések lehetőségeiről.

Az *Universul* „Jellegzetes tények és megnyilatkozások” címmel a következőkben foglalja össze azokat a tüneményeket, amelyek a világ közvéleményét a háboru továbbterjedésének aggodalmával tölthetik el.

Olaszországban a „francia-angol tengeri ellenőrzés visszaélései” miatt a legtöbb városban egyre nagyobb méreteket öltenek a tiltakozó tüntetések. A Stefani hírszolgálati ügynökség távirata szerint ilyen tüntetések nemcsak Rómában voltak, hanem Milánóban, Turinban, Bolognában, Genovában és másutt is és valamennyi tüntetés a Duce és a Führer lelkes éltetésével végződött. A római angol és francia nagykövetségeket erős rendőrökönként őrzik, hogy megvédjék a diáktüntetések ellen. A Reuter ügynökség római tudósítója közli, hogy lord *Harvickét*, a lordok házának tagját, Bruno *Mussolini* személyes barátját hétfőn este egy római helyiségben arcul ütötték és azután két órán át fogvatartották a rendőrségen, mert iratai állítólag nem voltak rendben. Lord *Harvické*, teszi hozzá a tudósító, régóta azon fáradozik, hogy Anglia és Itália között szorosabb közéletet hozzon létre.

Másrészt a Stefani iroda jelentése szerint kedden délben diákokból és a népből összetevődött hatalmas tömeg rokonszenvtüntetőt rendezett a német nagykövetség előtt, ahol a nagykövetség tanácsosa kijött az erkélyre és megköszönte a szövetséges Németország iránt megnyilatkozó rokonszenvet.

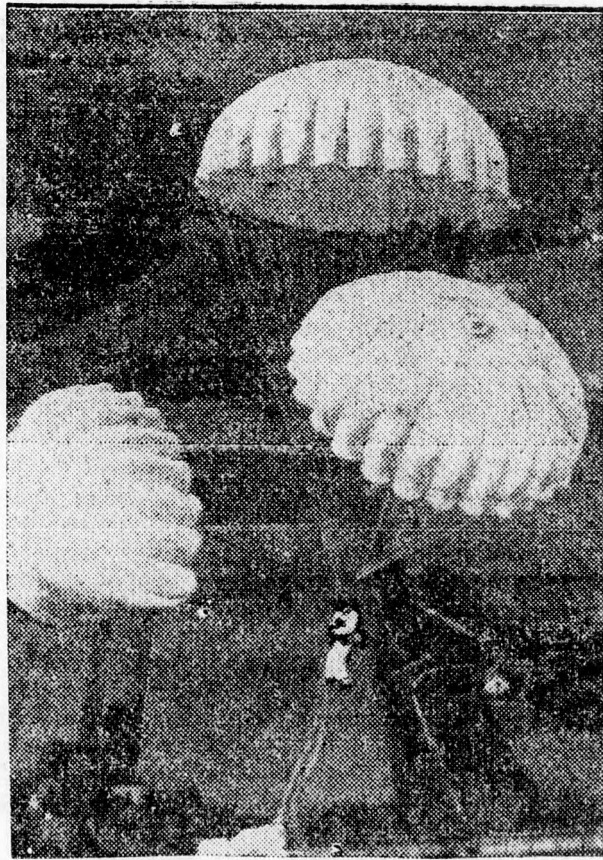
Ezzel egyidejűleg, valószínűleg éppen e tüntetések következményeként, az Olaszországban élő angol állampolgárokat és az ott átutazó angol turistákat felszólította a római angol konzulátus, hogy hagyják el az országot. Az Olaszországban élő angolok már meg is tették előkészületeiket a távozásra.

Ugyanakkor *Hull*, az Egyesült Államok külügyminisztere kijelentette az újságírók előtt, hogy az Olaszországban tartózkodó amerikai állampolgároknak azt tanácsolták, utazzanak el ebből az országból.

Hozzájárulnak ehhez az amerikai államokban történt megnyilatkozások, elsősorban *Hull* nyilatkozata, amely szerint az Egyesült Államoknak fejlesztenie kell hadfelszerelését. *Roosevelt* elnök állandóan kap jelentéseket európai megfigyelőitől, amely jelentéseket tanácsadóival behatóan megbeszéli.

Argentína külügyminisztere, *Cantillo*, azt a javaslatot tette, hogy az összes amerikai államok vizsgálják felül eddigi magatartásukat és semlegeségi politikájukat nemhadviselő politikával cserélik fel. *Hull* említette is az újságírók előtt, hogy valóban kapott ilyen értelmű javaslatot.

Íme, — fejezi be az *Universul*, — a tények egész sorozata, amelyek méltán aggasztják a világ közvéleményét.

Ejtőernyős osztagok leszállása Hollandiában.

EMBEREK ÉS TAJAK

„Ez az ő háborúja“ Winston Churchill angol miniszterelnök pályafutása

Irta: Csiszár Béla

A háborus Angliának nincs még olyan érdekes és színes egyénisége, mint Winston Churchill, angol miniszterelnök. Valamikor a dardanellai balsikerért, — még 1916-ban történt, — fogdmeg-et kiáltottak rá és népszerűtlensége fordított arányban állt Lloyd George népszerűségével. A háboru végén azonban jóvátette ezt a fiaskóját a hadianyagminisztérium tökéletes kiépítésével. Azután még szerepelt több kormányban. volt hadügyminiszter, majd pénzügyminiszter, de a harmincas évek beköszöntével csillaga leáldozott és Baldwin, illetve Chamberlain került az élre, noha Churchill joggal érezte magát mindannyiszor a premieri tárca örökösének és jogszertint utódának. Chamberlain kormányzása alatt Churchill népszerűsége megint nőni kezdett és mikor kitört a háboru, az angol miniszterelnök nem tehetett egyebet, engedett az elementáris rövl megnyilatkozó néphangulatnak és Churchillt bevette kormányába tengerészeti miniszternek. Azóta sokszor úgy tűnt, legalább is a henemavatottak szemében, hogy a tulajdonképpeni miniszterelnök a tengerészeti miniszter. Most azonban valóságban miniszterelnök lett az angol politika legdinamikusabb egyénisége: Winston Churchill.

„Ez az ő háborúja“! — mondják a háborúról Churchillle kapcsolatban Angliában. Vajjon miért? Személyes ellenérzéssel van tán a németek ellen? Vagy bosszút liheg a Dardanellákért? Bárhogyan van is, annyi bizonyos, hogy Churchill már évek óta hangoztatta azt, hogy Nagybritanniának nem szabad a lecsillapodás és a békés megegyezés politikáját követnie Németországgal szemben, hanem erőlyesen kell szembeszállni minden középeurópai törekvéssel. Az angol államférfi ezért volt állandóan Chamberlain ellenzéke az angol kormány-pártban s ezért ütött meg mindannyiszor olyan éles hangot a volt angol premier béketörekvéseivel szemben. Churchill most arra hivatkozik, hogy neki volt igaz és ő látta előre jobban a fejleményeket. Az bizonyos, hogy a Dardanellákért is revansot akar most venni. A világháboru első éveiben mindenáron meg akarta törni Törökországot és segítséget akart bevinni Oroszországba, de az út csak a Dardanellák tengerszorosán vitt keresztül. Churchill abban a meggyőződésében, hogy a nyugati fronton győzelmet nem arathat, azt vette fejébe, hogy Konstantinápoly elfoglalásával új irányba térítheti a hadműveleteket. Elsősorban Oroszországgal akarta helyreállítani az összeköttetést, de maga Konstantinápoly elfoglalása is sok előnyt jelentett volna. Bulgáriát, Romániát és Görögországot az antant mellé állíthatta, ami a monarchiának megadta volna a kegyelemdőföföldet déli irányból, a német befolyást pedig megsemmisítette volna Keleten. Az eszme jó volt, de a vállalkozást Churchill nem jól tervezte ki.

Mint hogy az angol vezérkar szárazföldi csapatokat nem akart elvonni erre a célra a francia-német harcétről, angol hajóhad ment néhány francia egységgel a Dardanellákhoz, hogy az átkelést kierőszakolja. A vállalkozás azonban nagy kudarcba fulladt. Amikor a hadihajók megkísérelték, hogy az első török erődök szétlövése után behatoljanak a szorosba, erőlyes ellentámadásra találtak. Ennek következménye 2 angol és 2 francia csatahajó elsüllyedése és további 2 hajó súlyos megrongálódása volt. Churchill erre kivitte, hogy 80 ezer főnyi szárazföldi katonaságot küldjenek a tengerszoros elfoglalására. Véres csaták sorozata után a franciák kiűritették az elfoglalt keskeny területet, az angolok ugyanerre kényszerültek. miután megvívtták történelmük legnagyobb és legvéresebb, de sikertelen tengerparti küzdelmét, amely több százezernyi katonájukat emészttette fel, kiket további megerősítésül küldtek a dardanellai harcétrre. A nagy kudarc elementáris vihart váltott ki Angliában s Churchillnek mennie kellett. Bosszura szomjasan távozott a miniszteri székől és alig várta az alkalmat, hogy revansot vegyen ezért a balsikerü kudarcért. Nem az angol közönséget hibáztatta távozásáért, hanem a németeket, mert hiszen azok voltak a dardanellai kudarc elő-

idézői a török hadsereg megszervezésével és Törökországnak a központi hatalmakhoz való csatlakozásának elősegítésével. Egyidőre elvonult és terveit szövögette, majd belépett a hadseregbe és kiment a frontra. Sok kitüntetést szerzett, ádázul harcolt, majd, mielőtt még jóvátételten történt volna, visszahívták és Lloyd Georgék rábízták a hadianyagellátás megszervezését. Mintaszerű szervezőerejének köszönhető, hogy villámgyorsan rendet teremtett a kaoszban és ezzel egyik részese volt az antant győzelmének.

A közvélemény csakhamar megengesztelődött iránta és így Churchill ismét elfoglalhatta helyét a háboruutáni kabinetekben. Előbb hadügyminiszter volt, megszervezte a terriotriális hadsereget, majd gyarmatügyi miniszter lett. 1924-ben pedig a Baldwin-kormány pénzügyminiszterévé nevezték ki. Ezt a tisztséget öt évig töltötte be. Azután kiharadt a kormányból. Sötét jónak mondták, mert a szerződéseket kárhóztatta, felemelte szavát az angol lefegyverzés ellen, sürgette a légi és tenger-

részeti fegyverkezést, de nem tudta meggyőzni politikai társait. Amikor Chamberlain békemozgalma révén egyelőre az események Churchillt megeafolták, az angol államférfi elhallgatott. Amikor azonban az angol közvélemény azt kezdte érezni, hogy világpozícióját fenyegetik, Churchill felé irányult ismét a figyelem és a közönség körében egyre nagyobb lett népszerűsége. Ebben az időben már a kormánypárti lapok is sürgették, hogy helyet kell biztosítani neki a kormányzásban s az emberek miniatür Churchill jelvényeket kezdtek hordani a gomblyukukban. A mozgalom mind szélesebb körökre gyűrözött s végül is, amikor a háboru kitört, a háborus belső kabinetben ő kapta meg a tengerészeti tárcát. Azóta Churchill fáradhatatlan és pihenéstelen életet él és minden idejét a minisztériumában, vagy a shetlandi és az orkneyi hadikikötőkben töltötte. Sűrűn nyilatkozik a parlamentben és a rádióban s igen érdekes beszámolókat tart. Több polémiája is ismert Göbbels német miniszterrel. A norvégiai események nyomán felkavart angol belső vihar most az ő miniszterelnökségével esenededett le.

Churchill ma 65 esztendő. Rugalmas és töretlen férfi azonban, akin az idő vasfoga nem látszik meg. Fiatalabb éveiben ez a főnemesi sarj, mint katona és újságíró, kalandok hőse volt. A spanyol-amerikai háboruban önkéntesként vett részt, a hír háboruban is kitüntette magát, majd ott masírozott a brit csapatokkal Egyiptomban, Szudánban és Indiában. Amikor a repülés még nyaktörő vállalkozás volt, már pilótává képezték ki s majdnem halálra zúzta egyszer magát. Mint író, szónok, történetír is érdekes karriert futott be.

Az angol politikának ez a színes egyénisége most elemében van: ez azután igazán az ő háborúja most!...

Jelentés a megyei és az országos mezőgazdasági helyzetről

Biharmegyében telemes kárt okozott a májusi fagy

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A bucuresti rádió most közölte a földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentését az országos mezőgazdasági helyzetről. A miniszteriumba beérkezett adatok szerint a vetések helyzete az egész országban jónak mondható. Az elmúlt heti fölmelegedés és esőzés jótékony hatása alatt a gabonafélék fokozatosan erősödnek. A kukorica, a takarmánytengeri és a köles vetése helyenként még folyik. Hasonlóképpen még folyamatban van a bab vetése is. A földművelésügyi minisztérium a gazdák vetőmagszükségletének biztosítására nagymennyiségű vetőmagpaszulyt osztott ki a mezőgazdasági kamaráknak és a mezőgazdasági szövetkezeteknek. A miniszterium 25 százalékos kedvezményt adott a kamaráknak a vetőmag átvételi árából. Ebből az árból a kamarák még további 5 százalékos árkedvezményt adnak a gazdáknak. A gazdákat fölhívja a miniszterium, hogy vetőmagszükségletüket jelentsék be a mezőgazdasági kamaráknál és a hivatalos mezőgazdasági szerveknél.

A földművelésügyi minisztérium fenti jelentését, még az elmúlt heti adatok alapján állította össze, így nem tudhatjuk meg belőle, hogy a néhány nappal ezelőtt váratlanul beköszöntött hideg időjárás és az eső mennyiben befolyásolta a vetéseket. Az elmúlt hét végétől ugyanis fokozatosan csökkent a hőmérséklet s a hagyományos „fagyos szentek“ utolsó reggelén a fagypontra alá süllyedt a hőmérő higánya s dérepte be a mezőket, kaszálókat, réteket, szőlőket és gyümölcsösöket. A keddi reggeli fagy arányáról a környékbeli falvakból beérkezett jelentések alapján riasztó hírek terjedtek el. A hírek szerint a kertekben és a mezőkön szinte kivétel nélkül minden koratavaszi növényzet elfagyott s a májusi fagy fölbecsülhetetlen károkat okozott nemcsak a veteményesekben, hanem a gabonafélékben és a szőlőkben is. Kedden a hajnali órákban a mélyebben fekvő nagyváradi szőlőkben sokhelyen a régi bevált módszerrel: a füstöléssel védekeztek a májusi fagy ellen.

Munkatársunk a biharmegyei mezőgazdasági kamaránál érdeklődött a keddi reggeli fagyról és a fagyokozta károkról. A mezőgazdasági kamarához beérkezett jelentések alapján megállapítható, hogy a fagykára vonatkozó első híresztelések túlzottak voltak. Tény az, hogy kedden reggel az egész vármegyében minusz 3 minusz 5 fokra szállott le a hőmérséklet. A fagy azonban nagyobb károkat nem okozott. A

buzafélékre semmi hatással sem volt a hideg. Legjobban ártott a fagy a már kikelt bab és tökvetéseknek. Helyenként, a mélyebben fekvő szőlőkben, kukoricavetésekben és még virágos gyümölcsösökben is volt némi fagyokozta kár. A kár nagyobb lett volna, ha keddi reggel a fagy után hirtelen napsütéses meleg idő állott volna be; azonban a fölmelegedés csak lassu, fokozatos volt s nem történt hirtelen hőmérsékleti változás.

A megyei vetések általános helyzetére vonatkozólag közölték a kamarában, hogy a kemény tél már 20—25 százalékos kárt okozott a biharmegyei ösi gabonavetésekben. Az Érmelleken, Székelyhid és Diószeg környékén a téli fagy pusztításához járult még a tavaszi árvíz kártevése is. Ezen a vidéken helyenként még mindig víz alatt állanak a vetéstáblák. A kukorica vetése a kedvezőtlen időjárás miatt még mindig nem fejeződött be.

A kedvezőtlen időjárásról járult sokhelyen a munkáskezek hiánya s különösen a kukorica földek állanak nagy táblákban megmunkálatlanul és bevetetlenül. A kamara vezetősége a földművelésügyi miniszter intézkedése értelmében segítségére igyekszik sietni az érintett gazdáknak s ezért 2000 kilogramm muharmagot és két vagon kölest hozatott. Ezeket a vetőmagvakat májusban, sőt júniusban is el lehet vetni s így az előrehaladott idő ellenére sem kényszerülnek a gazdák paragon hagyni földjeiket. A vetőmagszükségletéről a mezőgazdasági kamarát, vagy a kamara megbízottjait kell értesíteni. (Marjalaky.)

Legszebb imakönyvek:

Egi Lant. Imádságos és énekes könyv	90 lei
P. Boros: En Uram, én Istenem.	
Férfiak részére. Félvaszonkötésben	35 "
Férfiak részére. Egészvaszonkötésben	45 "
P. Boros: Mária légy Anyám!	
Nők részére	55 "
Walseer-Varga: Örökimádás. Nagybetűs kiadás, gyengéltáruak is könnyen használhatják	468 "
Kis imakönyv. Pázmány Péter után. Egészvaszonkötésben	65 "
Scheffler Jézus Neked Élek. Gyermekimakönyv	40 "
Megrendelhetők kiadóhivatalunk utján.	

Holnap nem lesz
MILLIOMOS

ha ma nem vásárol sorsjegyet az
Állami Sorsjáték huzására

**6 és 4 MILLIÓS
nyeremények
14 egyenként 1 MILLIÓS
nyeremény.**

Ma a sorsjegyárudák éjfélig vannak nyitva

Állami Sorsjáték

Aki a nyerskosztól várja a világléke bekövetkezését

*Könyvet írt elgondolásairól egy helybeli nagyvállalat
bicsédistája alkalmazottja*

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Magas, szikár ember, kissé kopottasan öltözködik, egy városi nagyvállalat szerény alkalmazottja és az emberiség megváltásáról álmodik. Könyvét is ír elgondolásairól s már harminc esztendeje dolgozik egyedülállóan és korszakalkotónak érzett munkáján, kész is van már vele, csak csiszolgatja most, de még nem sikerült kiadót találnia reá. Valószínűnek tartom, hogy nem is fog egyhamar találni. Csak egy-két rövid szemelvényt ismerek a kéziratból s ez nem elég ahhoz, hogy megállapíthassam, tarthat-e számot ez a munka tudományos vagy irodalmi értékelésre, de a szerzővel eszméiről folytatott beszélgetésem során annyit már leszögezhettem magamnak, hogy soha se fognak népszerűekké válni tervei, gondolatai.

Elsősorban azért, mert ez a különös ember az élet egyszerűsítésével akarja testileg és lelkileg tökéletesíteni embertársait s boldogabbá tenni a társadalmat. Az emberek pedig komplikálni szeretik az életüket mindenféle szokásokkal, berendezkedésekkel, igényfelfokozásokkal, tanokkal és előítéletekkel, amelyekhez körömszakadtig ragaszkodnak, ha létalapjukat kockáztatják is vele, sőt ha rá is megy az életük... Hű apostol barátunk, aki méltó az érdekes jelzőre, új fényűzési igények kielégítésére tenne javaslatot, ha választékosabb öltözködési módra, nagyobb kényelmet biztosító lakásberendezésre, agyafurtabb ételreceptek összeállítására és új szórakozási lehetőségekre vonatkozóan lennének megkapó ötletei és megvalósítható tervei, akkor bizonyára több szerencsével kopogtatna a könyvkiadóvállalatok vezérigazgatóinál és jóindulatu pártfogást ígérő lektorainál s a siker jóval nagyobb esélyével léphetne a közönség elé.

Apostol barátunk azonban — testi vonatkozásban — a kezdetleges életmódhoz való visszatérést ajánlja; lakásban a felesleges cico-mák eltávolítását, ruházatkodásból kizárólag az időjárás és éghajlati viszonyokhoz való alkalmazkodást javasolja, ami nyáron és a meleg éghajlat alatt majdnem a zanzibári bennszülöttek jelmezével legyen egyenlő. — a táplálkozásban pedig nyersétel-évést prédikál.

Az olvasó erre bizonyára felüti a fejét: ah, ismét egy örült nyerskosztos, akinek agyára ment a koplalás és most különféle elméletekkel akar tönni bennünket, jobb falatokhoz szokott, egészséges, jóéltvágyu húsevőket. Lehet, hogy meg is tenné, ha szerény modora alkalmassá tenné őt arra, hogy legalább szóval szélesebb körű eszmetérjesztést fejtessen ki, tekintettel arra, hogy könyvének kiadása késlekedik.

Én azonban nem nyujtok itt neki teret. Azt sem kutatom, hogy a nyersétel-évéstől virágozó-e ki életbölcselete, vagy pedig az egyszerű életmódra való nemes törekvés közben jutott el a nyersétel következtetéséig. Engem az a lelkesedés érdekel, amellyel a szellemi igények jobb kielégíthetése céljából az anyagi szükségletek csökkentése mellett állást foglal.

— Kevesebbet kell enni; — mondja a semmi módon ki nem kezdhető meggyőződés tökéletes nyugalmával — le kell mondanunk a nélkülözhető ruhadarabokról, mint amilyenek például a kalap, a nyakkendő és egyéb cico-mák; ki kell gyógyulnunk a nagyúri lakások berendezésének ábrándjából, amelyek a legkisebb embert is szüntelenül gyöttrik és nyugtalanítják. — hogy kevesebbet kelljen dolgoznunk és több időnk, erőnk és kedélyünk maradjon a szellemi örömekre.

Ebben a beállításban már kissé kiszélesedik a bicsédistáknál és más nyersételezőknél megszokott érvelés, amely az orvostudományba való többé-kevésbé naiv belekontárkodással a szervezet épségének, erejének kultuszát öncéllá avatja. S ezáltal rokonszenvesebb is válik a mi apostolunk mint más nyersétel-évő élharcosok. Szó mi szó, sokban mégis egyezik velük. Így például a világléke paradicsomának megteremtését szintén a nyersétel-évéstől várja.

— Az ember, — jelenti ki, — a húsevéstől nveri harcias hajlamait. Táplálkozás tekintetében majdnem úgy él, mint a ragadozók s ennek köszönheti vadállati természetét, amely háborúba, mézárásokba, szenvedésekbe kergeti.

Természetesen lemondtam arról, hogy vitába szálljak vele, mert jól tudom, hogy ilyen esetekben a legjobb ellenérveknek se lehet sikerük. De érdekelt, hogyan alakult ki benne az egyszerű életmód bölcsé — vagy különöce?... az olvasó tetszésére bízom a helyes szó megválasztását.

Kérdésekre így felelt:

— Sokáig éltem Indiában, rendkívül egyszerű életkörülmények között, olyan helyen, ahol csak gyümölcs-táplálék állt rendelkezésemre. Akarva nem-akarva megszoktam ezt s rájöttem előnyeire. Azóta nyers ételen élek s más tekintetben is lefokozom igényeimet. És ezzel szervezetem olyan rugalmasságára, olyan nyugodt idegzetre és oly boldogító kedélyi kiegyensúlyozottságra tettem szert, hogy kötelességemnek érzem embertársaimnak is ezt az életmódot ajánlani.

A mi apostolunk bejárta a félvilágot és ellentétben azzal a megállapítással, hogy a mér-

sékelt égőv a legalkalmasabb magas színvonalú kulturélet kifejllesztésére, ő azon a nézeten van, hogy egyedül a meleg és forró égőv alatt lehet igazán emberhez méltó életet élni, mert ott az időjárás viszonyok nem kényszerítik nagy erőfeszítésekre, előrelátásra, téli beszerzésekre, meleg ruházatra és fűtőanyag előteremtésre és más „szükségtelen energiapocsékolásokra” az embert s egy kis gyümölcsösben mindenki megtalálhatja a létfenntartás előfeltételeit.

Ez, természetesen, álmom. De szép álmom. Le is írja ő kiadásra türelmesen váró könyvének egy fejezetében ezt az álmóvilágot, amelyet Szenangiának nevezett el. Azt mondja: él Jáva szigetén egy néptörzs, amelynek tagjai ezzel az üdvözléssel köszöntik egymást: „Szenang...”, ami boldogságot, jólétet jelent. És az általa eddig megismert népek között ennek a törzsnek az egyszerű, gyümölcstáplálékra felépülő életmódja közelíti meg legjobban azt az eszményt, amelyet ő szeretne megvalósítani. Az elképzelt Szenangiában szépek, üdék, boldogok és hosszúéletűek az emberek s gyümölcsmajszolás közben magas színvonalú, életbölcseleti okoskodásokkal átszőtt beszélgetésekben dicsőítik az új életmód örömeit, áldásait...

Van egy bibéje ennek a világmegváltó elgondolásnak. Azt találtam mondani beszélgetésünk során, helyesebben a kedves apostol előadásának figyelmes hallgatása közben, hogy hiszen az emberiség túlnyomó része kénytelen-kelletlen máris a lehető legalacsonyabb színvonalra leegyszerűsített körülmények között él, anélkül, hogy a kevesebb munkateljesítés előnyeit élvezhetné és ideje, lehetősége maradna a szellemi örömeik számára... És aztán: mindenkinek nem jut létalapot-biztosító kertecske az örök nyár áldott égőve alatt.

De apostolunk fölünyesen és eltökélten legyintett a kezével:

— A tömegben úgyse lehet segíteni. Ebből a tömegből amúgyis túlsok van... Az én elgondolásaim azokra vonatkoznak, akik magasabb szellemi élet folytatására hívatottak. Velük akarom benépesíteni az én Szenangiámat.

E pontnál szertefoszlik a rózsaszínű álmom. Mert a nagy tömegek jólétre jogosultságának elvét, minden ember boldogulása előmozdításának nagy kötelességét mégsem lehet kihagyni a számításból.

(j. b.)

Újabb városi tagozat alakul a timisoarai Magyar Népközösség kebelében

Timisoara-Temesvár. Saját tud. A Magyar Népközösség helybeli gyárvarosi tagozata, mint jelentettük, nemrég tartotta meg alapszabályszerinti alakuló közgyűlését és megválasztotta tisztikarát. Most a többi temesvári tagozat is sorra megtartja formaszabályszerinti megalakulását s a megbízás alapján működő tisztikar helyett vezetését választ. Mehala-külvárosban szombaton délután három órakor tartják az alakuló közgyűlést, a Szlávik-féle vendéglő termében. A helybeli erzsébetvárosi tagozat alakuló közgyűlése viszont vasárnap délelőtt tizenegy órakor lesz, a Magyar Ház nagytermében.

KORUNK ESZMÉI

Irta: **Bárá BRANDENSTEIN BELA**

(Befejező közlemény. Előbbi három közlemény lapunk május 12-i, 15-i és 16-i számaiban jelent meg.)

A nemzetfölöttiség tehát nem nemzetellenesség, de nem is valami fantóm, hanem emberi és nemzeti szükségesség: valamilyen alakban mindig is történeti valóság és nagy kultúraalakító erő volt. Ilyen mindjárt számunkra az európaiság. Ez tulajdonképpen a görög szellemnek a római hatalom által történt elterjesztésekor születik meg, majd csakhamar átjárja a kereszténység; ennek alakjában hatalmas szellemi életerő volt végig az európai középkor századain, amelyeknek népei különben szintén rendelkeztek sajátos ősi jellegű, majd feudális szintű iltó nemzeti eszmével, de azt szoros nemzetfölötti kötelékekbe is tudták fűzni. Az európaiság újkori eszméje azután fokozatosan laicizálódik, de mélyebb rétegeiben egyfajta különleges, éppen „európai” humanisztikus jellegű iltó például a kínai humanizmussal szemben; az újkori európaiság leghatásosabb kifejezője persze a technikai civilizáció volt, de az individualista liberális-demokratikus eszmékör s lényeges tartalmát alkotta: a modernizáló humanizmus is azután mindinkább ebbe a demokratikus szabadságalkaliba formálódott át. Éppen ezen a ponton szakadt az európaiság eszméje napjainkban szinte végzetesen szét: annyira, hogy helyében két, egymással ellentétes európaiság keletkezett, amely egymásnak még létjogát is megkísérli elvitatni. A „nyugati”, még mindig liberális-demokratikus eszmékör ugyanis magát tekinti a tradicionális és ezen az alapon a jogos, a valódi európaiság képviselőjének és a „középeurópai” fasiszta ideológiát barbárnak, nem-európainak miótsíti. Ezzel szemben a „tengelyhatalmak” nemzeti szocialista-fasiszta eszméköre, amely Spanyolországban immár nyugatra is átszaporított, régi álláspontját, amely szerint „nem exportáljuk”, mindinkább feladja és ma már univerzális, szellemi világhódító igényekkel is fellép: azt hirdeti, hogy ő a korszerű és ezen az alapon a jogos, a fiatal európaiság hordozója a kivénült és pusztulásra ítélt liberális-demokratikus, ó-európai szellemmel szemben. Ma pedig alig tagadható, hogy Németország, Olaszország és Spanyolország népei autochton európainak és új eszmékörük Európában keletkezett, világnézeti alapjaiban pedig ma már kétségtelenül az egyes népeken túlszaporított és ennyiben nemzetfölötti lett, legalább is két tényleges és bizony élesen ellentétes és egymással erősen harcoló európaiság mai fennállását kell megállapítanunk. Ez azonban azt is jelenti, hogy szinte kétezer év óta napjainkban először — vagy legfeljebb másodszer — tulajdonképpen nincs Európában igazi, azaz napjainkban egységes európaiság; mert a népvándorlás vívódásaiban még csak keletkezett és a renaissance és főleg a reformáció szellemi szakadásában beomlott szét, de talán még akkor sem olyan élesen, mint napjainkban, amikor súlyos vívódásaiban még keresztény alapjai általában is bizonyos fokig megrendültek. Az európaiságnak ez a hiánya azonban hovatovább türehtelen lesz: társadalmi-politikai téren igen könnyen beleránthatja az ellentétes világnézeti európai nemzeteket egy kiszámíthatatlan pusztítást okozó háborúba, szellemi téren pedig meggátolja a magasabb és átfogóbb kulturális építést. Mi lehet ennek a szakadásnak a megoldása?

A nyugati liberális-demokratikus európaiság kétségtelenül európaiság: az európai újkor szellemi öröksége, amely egyrészt a nyugati népek nagyobb gazdagsága, de talán valóban némileg megőregedtebb volta miatt is tarthatta fenn magát máig. Mert, hogy sok óreges és életgyenge vonása van, hogy sokban önmagát nemcsak kiélte, de túl is élte, azt még értékeinek becsülnöje és sok vonzó tulajdonságának szeretője sem tagadhatja. Másrésztől a fasiszta-nemzeti szocialista eszme is nagy átértékelésen megy át. Eleinte nemzeti eszmékörnek indult a nemzetköziség ellen, a nemzetközi és a nemzetfölötti kapcsolatok meglehetősen éles tagadásával; nem akart exportot lenni, hanem inkább feltékenyen magának tartogatót kincse a nemzeti mozgalomnak. Egyrészt azonban a német és az olasz mozgalom világnézeti hasonlóságainak

kölcsönös felismerése, másrészt a két hasonló mozgalomban megerősödő és egymással politikailag összefogó két nép kialakuló imperialis törekvései a nemzeti szocialista eszmékörnek új, nemzetfölötti alakot készülnök adni. Jellemző, hogy európaiság és közös európai összefogás szükségéről Mussolini is, Hitler is régebben is beszélt, de csak mint szükségességről, amelynek közeli megvalósulásában aligha hitték és amelynek alakja is teljesen határozatlannak látszott előttük. A „tengely” megalakulása óta nagyot fordult e tekintetben a felfogás: Mussolini Berlinben, Hitler jelenlétében jelentette ki, hogy a fasiszta-nemzeti szocializmus szelleme meg fogja hódítani a világot; és a tengelyhatalmak új lépései immár nemzetfölötti impériumok alakulására vezetnek, amelyekben az általánosan bevezetésre kerülő nemzeti szocialista eszmékör már nem lehet csak nemzeti, hanem nemzetfölöttivé kell tágulnia. Ilyen módon a „fiatal” európai eszmékör valóban egy újfajta európaiság alakját is felölti. Mi lehet most már a két európaiság jövődjé viszonya egymáshoz?

Politikailag talán valószínűbbnek látszik háborús összecsapásuk. Ez először feltétlenül igen romboló hatású lesz; további hatása az összecsapás kimenetelétől függ. *Anélkül, hogy a katonai vagy más hatalompolitikai viszonyokat itt most mérlegelni akarnók — bár azoknak is figyelembevételével, — tisztán társadalmi és történetbölcséleti szempontból azt kell mondanunk, hogy a győzelem nagyobb valószínűsége összecsapás esetén mindig a fiatalosabb és ezért életerősebb, de egyúttal ugyanezért halálraszántabb és adandóbb, nem az öregebb és gazdagabb, de éppen ezért kiégültebb és végleges és végzetes elszánásokra kevésbé képes fél oldalán van. A „végekimerülésig” folytatott háború Európa pusztulására vezetne. A „nyugati szellemi győzelem az európai kultúrát alighanem zsákcúba vinné: hiszen ma már az elmúlt világháború után nem tudta újra felépíteni és tulajdonképpen minden mai vívódásának kiváltója volt. A „tengelyszellem” győzelem új és igen életerős lendületet adhatna az európai kultúrának, — ha saját mélyebb szellemellenességét is le tudja győzni; különben hosszú és nagy elhárbarosodás oka lehet. Ennek a kérdésnek magvát a kereszténységhez való viszonyának jövő alakulása alkotja. Ezuttal még csak bizonygatni sem tartom érdemesnek azt az igazságot, hogy kereszténység nélkül mélyebb szellemű jövő európaiság képtelenség: a kereszténység nemcsak az európaiság lényeges gerince, hanem igazolhatóan a lehető legmagasabb egyetemes emberi, nemzetfölötti éltforma: csak az ebbe való beleformálódás adhatja meg az új európai szellemnek tartós és mély európaiságát — megint az európai őshivatás teljesítésében — a mintaszerű egyetemes emberséget. Ennek a beleformálódásnak a lehetősége semmiképpen sem kizárt, hanem elvileg egyenesen valószínű: az új mozgalmak evilági totalizmusában és a kereszténység ellen folytatott harcaiban megnyilatkozó aktuális keresztényellenesség alatt csupán a filozófikus lényeglátásra képtelen eszén nem láthatja meg a mély közösségi eszmében és a szocialitásban rejlő potenciális kereszténységet, sőt katolicitást: hiszen a fasiszta e rokonságának máris több tanujelét adta, annak ellenére, hogy egyrészt neki is voltak az Egyházzal súlyos konfliktusai, másrészt pedig a nemzeti szocializmussal — ma nemcsak állampolitikai, hanem mozgalmi lényeges közösséget is vall. Ha tehát a fasiszta-nemzeti szocialista eszmékör nemzeti tartalmát beleszóvi máris kialakuló nemzetfölötti alakjába, azt pedig a kereszténységbe bele tudja formálni, akkor valódi és értékes, előreláthatólag nagyjövű európaisággá, sőt hivatásrendi és szellemi-erkölcsi arisztokratikus kiegészülésében, egyetemes emberi társadalmi mintáalakká is válhatik. Ha végül a „nyugati” szellemmel mégsem jut el háborús összecsapásig, akkor feltehető, hogy a nyugati szellem „balfelöl”, a fasiszta szellem „jobbfelöl” fokozatosan egy keresztény világnézeti „közép” felé tolódik és ekkor az új európai közszellem súlyosabb katasztrófák nélkül, talán lassabban, de kétségtelenül békés úton bontakozik ki; a „nyugati” népek békés úton*

történő „fasisztává válása” ma eléggé valószínűnek látszik és a mai francia „fasiszta” tünetei inkább a nemzeti militarizálódás jelei.

Ezek ma már kialakult eszmékben esirázó holnapi vezéreszmék legvalószínűbben előrelátható alakulási lehetőségei: kialakulásuk teljessé teszi majd az újkorból egy legújabb kultúrakorszakba átívelő korunk döntő, valóban korszakos jelentőségű eszméit; hiszen ezek az eszmék az egész eljövendő európai, sőt talán emberiségi kultúrakorszak jellegét döntik el.

Az új pénzügyi szabályrendelet, amely pontosan körvonalozza a lakbértaxa behajtásának módját

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes az ötszázalékos lakbérilleték befizetése alkalmából a pénzügyigazgatás csak egész évre kötött lakbérleti szerződést láttaoznak. Chirila Augustin polgármester a kérdésben a következő kijelentést tette:

— A városnak ragaszkodnia kell az egy éves szerződésekhez, mert az esetek leg többjében éppen azért kötnek lakbérleti szerződéseket, hogy az illeték kifizetés alól kibújjanak. Ha a házigazda nem adja ki egész évre a lakást, előlegezze az ötszázalékos illetéket és ő hajtja be részletekben a bérlőtől, vagy a bérlőtől.

A városi hivatalos lap most megjelent száma közli egyébként a városi szabályrendelet 3. szakaszát, amely a következőképpen hangzik:

— „A közigazgatási törvényhez mellékel táblázatban foglalt 3. pont alapján kivett lakbéradó kötelező módon a behajtási pénzügyigazgatás hajtja be, vagy a pénzügyminisztérium behajtási körzetei a lakbérleti szerződésre kivett 1.50 százalékos prporcionális adóval együtt.”

A lakbértaxával egyidejűleg ugyanilyen módon hajtják be az 1 ezrelékes tüzőltadót is, a közigazgatási törvény 37. pont. b. betűje alapján a lakbérértékek után.

A város javára tartandó behajtásokat ugyanolyan módon fizetik be a város pénztárába, mint az egyenesadók utáni járulékokat.

A lakbér- és a tüzőltételek a bérlőket terheli, a háztulajdonosok azonban szolidárisan felelősek úgy az adó- mint a bírságfizetésért abban az esetben, ha nem kötöttek szerződést, vagy a szerződést nem láttaoztatták.

Azokkal szemben, akik kibujnak az illetékfizetés alól — városi repülőbiztoság állapítja meg a kihágást. — Az adó azonnal behajtható. A befizetés megtagadása esetén kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel. Ezeket közlik a pénzügyminisztériummal, hogy a lakbérleti szerződés bélyegilletékének be nem fizetése miatt is állapítsák meg a kihágási bírságot.

A pénzügyi szabályrendelet egyéb módosításai.

A lakbérérték utáni adókat és illetékeket öt évre állapítják meg. Minden év januárjában felülvizsgálják az adókivetéseket. Ez alkalommal az adózók nem kapnak értesítést és nem közlik a jegyzőkönyveket csak azokkal, akiknél az adó megváltozott.

Azok a vállalkozók, akiknek vállalatuk folytatásához nincs szükségük helyiségre, a lakbér értékét becsles után állapítják meg, még akkor is, ha nem szerepelnek meg a cég lajstromban.

A mázoló, festő, kövező iparosokat, — akiknek nincs saját műhelyük, hanem épületeken dolgoznak, szintén becsles alapján adóztatják meg. Az otthonban dolgozó szabókat, varrónőket szintén becsles szerint adóztatják meg, de az iparűzési illeték lakbér értéke nem lehet kisebb mint az egész lakás lakbérértékének egy harmada.

A szabályrendelet új intézkedése az is, hogy a városba bejött ad valorem a 20 százalékos illetékre a város általnyegyezményt köthet a nagy cégekkel. Ugyancsak egyezséget köthet a város a kenyér és sütemény, stb. után fizetendő illeték-általányban való fizetésére.

Uj illetékek a bejelentő hivatalban.

Lakásváltoztatási lap (nyomtatvány költség) 20 lei. Lakásra vonatkozó információ 20 lei. Lakás igazolás egy személyre 5 lei. A bejelentő lap illetéke továbbra is 10 lei. Autobuszok és kamionoknak tartózkodásáért naponta 6 leies illetéket szednek be.

A szabályrendelet további része változatlan maradt.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRÁLY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

ÓFELSÉGE ALÁIRTA A MAJUSI NYUGDIJAK FOLYÓSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ RENDELETET. Bucurestiből jelentik: Ófelsége, II. Károly király aláírta a rendeletet a május havi nyugdíjak és nyugdíjak folyósításáról.

HAVAZOTT SATUMARE-MEGYÉBEN. Saját tud. Szerdán reggel havazott Szatmáron és a megyében. A kövér, nedves hópelyhek esővel vegyesen hullottak a földre. A levegő hőmérséklete közel volt a fagyponthoz. A magánlakásokban, — ahol tehetősek, — befűtöttek. Máramaros-megyéből a magasabb helyekről öt centiméteres havat jelentettek.

Egyházközségi elnökválasztás. Timișoara-Temesvár. Saját tud. A helybeli erzsébetvárosi római katolikus egyházközség választott nagytanácsa a legutóbb tartotta meg közgyűlést s megalakította a választmányt. A választmányt most az egyházmegyei főhatóság megerősítette és Pacha Agoston dr. megyéspüspök, az egyháztanács hat tagját az illetékes plébános előterjesztésére a maga részéről nevezte ki a választmányba. Kinevezés folytán a választmányba kerültek: magyar részről Oberszt József nyugalmazott iskolaigazgató, Rohrer Károly tanár, Tormay Aladár birtokos; német részről Feiler Miklós nyugalmazott táblabíró, Gabriel József dr. ügyvéd, Stanzel Ödön mérnök. A teljes választmány — választott, kinevezett és hivatalbéli tagok — alakulógyűlést csütörtök estére hívták egybe. Ezen választják meg az elnökséget. Az erzsébetvárosi egyházközség elnöki tisztét eddig P. Kerl Norbert szalvatoriánus-rendi plébános, volt rendfőnök töltötte be s mellette egy magyar, mint a német tagok részéről egy-egy alelnök működött. P. Kerl az elnöki tisztséget most már nem kívánja viselni, amiért is ezúttal világi elnököt választanak.

Sümeghi Sümegh Ignác halála. Mint részvétellel értesülünk, Sümeghi Sümegh Ignác az. nemes Gussetti Carola m. kir. miniszteri tanácsos özvegye május 16-án éjjel fél 3 órakor hosszas szenvedés után Nagyváradon meghalt. Temetése pénteken délután 6 órakor lesz a Ruli-Kovszky-úti temetőben levő Steinberger kápolnában. Az elhunyt uriaszonyt Sárospataki Czeglédy Ákosné szül. Sümeghi Sümegh Blanka leánya, Czeglédy Ákos veje, özv. Angyalosi Nagy Györgyné szül. Gussetti Antonia, Sennér Teofilné szül. Gussetti Elvira, dr. Emil Gussetti testvérei, dr. Edmund Glaise von Horstenau unokatestvére és családjaik gyászolják.

Ne felejtse el!!

Blănăria Parisiană
 a Heyman udvarba költözött.

A cipészek nem akarnak luxuskereskedőnek számítani. Timișoara-Temesvár. Saját tud. A lábbelikészítők céhe küldöttségileg kereste fel Marta Alexandru dr. királyi helytartót és előadták a cipészek kérelmét. A minisztérium tudvalevőleg megszabta az ugynevezett széria-cipők s a mérték után rendelt cipők maximális árát. Van egy harmadik kategória is a luxuscipő, amelynek árusítására a minisztérium vagy a királyi helytartóság ad ki külön engedélyt. Az illető előadónak aztán rendszeres árjegyzéket kell beterjeszteniük. A cipészek — különösen a kismesterek — azt kérték most, hogy őket ne minősítsék luxuskereskedőknek. Az árjelentések, a nagyobb terhek még csak megnehezítik amugyis súlyos helyzetüket. Kérték továbbá, hogy készítmények ára a két első kategóriába tartozó cipők maximális árai között mozoghassanak. A királyi helytartóságon most tanulmányozzák a kérdést s egyúttal foglalkoznak a bőrellátás ügyével is, miután, különösen talpbőrben, hiány mutatkozik.

Zürichi nyitás. Párizs 8.30, London 14.00, Newyork 446, Milánó 22.50, Berlin 178.75, Szófia 550, Belgrád 10, București 235.

Románia petroleum ellenében gyapotot kap Egyiptomból. Bucurestiből jelentik: A főnádak ezévi zavartalan működésének érdekében illetékes körök tárgyalásokat kezdtek egyiptomi export cégekkel 13 millió kilogramm gyapot behozatala érdekében. A gyapot ellenértékéül petroleum termékeket szállítanak az Astra-Romana, Unirea és Creditul Minier társulatok termékeiből. A tárgyalások előrehaladott állapotban vannak és azok befejezését a közeli napokra várják. Beavatott körök értesülése szerint az egyezményt olyan feltételek mellett köti meg, mint a törökökkel aláírt szerződést.

ELETBELÉPETT A KÖZHIVATALOK ÉS A MAGÁNVÁLLALATOK NYÁRI ZÁRÓRAJA. Bucuresti. Május hó 15-én életbelépett a munkaügyi miniszter által megállapított nyári üzleti nyitási és zárási idő és ugyancsak ma lépett életbe a nyári hivatalos óra a hatóságoknál és a közszolgálatoknál is.

Május 20-ig mindenki rendezze rádióelőfizetését. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A Posta rádióellenőrző bizottsága közli, hogy május 20-án szigorú ellenőrzés indul mindazoknál a rádióvevőkészülék-tulajdonosoknál, akik előfizetési díjakkal hátralékban vannak. Azokat, akik május 20-ig nem fizetik ki a hátralékos előfizetési díjakat, 3500-tól 7200 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. Eppen azért tanácsos, hogy minden érdekelt rádióelőfizető jelentkezzen fenti időpontig a főpostán (I. em. 37. ajtó) tartozásainak kifizetésé végett.

Csik megyében is összeírják a vadházaságban élő férfiakat és nőket. Mercurea-Ciuc-Csikszereda. Saját tud. Amint ismeretes, a belügyminisztérium körrendeletet intézett a megyefőnökségek útján az összes előjáróságokhoz és kötelezte őket, hogy sürgősen írják össze a területükön élő vadházasárokat, akiket aztán május hónapban polgárilag és június 1-10-ig pedig egyháziilag is összeesketnek. A város polgármesteri hivatala is megkezdte az összeírásokat. Jóllehet lehet megállapítani, hogy a vadházasárokat száma a város területén és általában a Székelyföldön, jelentéktelen. Az összeesketés egyúttal történik és azon részt vesz a vármegye főnöke és az ortodox társadalmi egyesületek elnöke is, akik a násznagyi tisztelet töltik be. Az összeírásra nem jelentkező feleket megfosztják a társadalmi segélynyújtástól és más módon is éreztetik velük, hogy nem lehetnek tagjai egy nagy törvényes családot képező nemzetnek.

GYALLAY DOMOKOS SZINDARABIÁT BEMUTATJA A BUDAPESTI NEMZETI SZÍNHÁZ SZABAD-SZINPADÁN. Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház drámáit együttese a Margit-szigeti szabadtéri színpadon bemutatja Gyallay Domokos „Külön nő” című székelytárgyú szindarabját.

Lakbérsegélymegvonás ellen nem lehet fellépni. Kolozsvárról jelentik: A szamosi királyi helytartóság egyik főfelügyelője keresetet adott be a királyi helytartóság ama határozata ellen, amellyel lakbérsegélyt megvonta. A közigazgatási tábla a keresetet visszautasította és kimondta, hogy a lakbérsegélyt a helytartóság anélkül adta, hogy arra törvények vagy rendeletek kötelezték volna, így annak folyósítását is bármikor beszüntethette.

Lekvárreklámos kettős fedelű borítékban vándoroltak Belgiumba és Svájcba a külföldi valuták

Két és fél millió lejes valutacsempészést lepleztek le az oradeai postánál

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai bünyügyi hatóságok a vasuti posta vezetőségével karöltve, már hosszabb idő óta nyomozást folytatnak egy titokzatos valutacsempészési ügyben. A nyomozás tegnap meglepő eredményekkel befejeződött s Bogdan vizsgálóbíró, a nyomozás vezetője kiadta a vádiratot a csempészéssel gyanúsított vádlottak ellen.

A csempészésnek a nagyváradai postán jöttek nyomára. A leveleket kezelő tisztviselőknek feltűnt, hogy különböző erdélyi városokból nagyon sok minta érték nélküli csomagot, postacsomagot és ajánlott levelet adnak fel. A küldeményeket főképpen Svájcba és Belgiumba irányították. Az ügyészség segítségét kérték és a gyanús csomagok fölnyitása után kiderült, hogy a küldemények duplafedelű borítékjai nagyszegű külföldi valutát, főképpen pengőt, zlotyit, lírát, dollárt tartalmaznak. Az „ártatlan” minta érték nélküli csomagocskáiban látszólag nem volt egyéb, mint teaminta, szilvaizreklám, fényképek,

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északkeleti szél, több helyen eső, némely helyen zivatar, a nappali hőmérséklet emelkedik, északon esetleg talajmenti fagy.

Felsőtorontálban tizenötezer hold szántó föld van víz alatt

Jugoszláviában a Tisza vizállása miatt lezárták a zsilipeket

Timișoara-Temesvár. Saját tud. Felsőtorontálban még mindig nagykiterjedésű területek állnak víz alatt. Valkány, Óbéba és Kisteremia határában tizenötezer holdnyi részt borít el a víz. Az érdekelt községek részéről most a királyi helytartóságon intézkedést kértek a helyzet megjavítására. A földeket borító víz ugyanis az Aranka-csatorna magas vízállásából magyarázható meg. Románia és Jugoszlávia között viszont megállapodás áll fenn, amely szerint ha a Tisza vízállása Zentánál bizonyos magasságot ér el, Jugoszláviában elzárhatják a Romániából lefolyó vizek zsilipjeit. Ezért van felduzadva az Aranka-csatorna vize is.

A királyi helytartóság utasítására a folyam-mérnöki hivatal vezetője a helyszínrre utazott, hogy a helyzetet tanulmányozza s ezután lezárja meg a szükséges lépéseket.

Május 18-ról 19-re virradó éjszaka lép életbe az új menetrend

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Az új nyári menetrend — mint annak idején megirtuk — május 18-ról 19-re virradó éjszaka lép életbe. Tekintettel arra, hogy az új menetrend hivatalos adatai még nem érkeztek meg, a nyári menetrendet csak akkor közöljük, ha az megérkezik az illetékes vasuti hatóságokhoz, mert csak ezáltal kerülhet el, hogy a menetrend adataiban tévedés ne forduljon elő. A hivatalos nyári menetrendet annak megérkezése után még kellő időben közölni fogjuk.

Timișoara-Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy a május 19-én életbelépő új vasuti menetrend a Temesvár-Buziásfürdő közötti vonalon hat vonatpárról gondoskodik. Miként most a vasutigazgatóság közli, május 19-étől kezdődően ezen a vonalon öt rendszeresített vonatpár fog közlekedni, míg a hatodik vonatpár „fűrdővonatként” számít s ez csak június 15-étől szeptember 15-éig közlekedik. Az előbbi vonatok Temesvárról 5.20, 9.40, 11.35, 14.40 és 18.10 órakor indulnak Buziásfürdőre, illetve 7.28, 11.53, 14.16, 17.16 és 21.40 órakor érkeznek Temesvárra. A fűrdőidényben közlekedő vonatok közül az egyik 8.20 órakor indul Temesvárról, a másik 19.40 órakor érkezik Temesvárra. Valamennyi vonat motorosjárat.

meghívok. A csempészársaság a csomagok és ajánlott levelek feladóiként különböző cégeket jegyzett meg s csak hosszas, türelmes nyomozás után sikerült a társaság tagjainak nevét megtudni. A levelek feladásakor sem lehetett kérekeríteni őket, mert rendszeresen egy-egy kisgyerekekkel adták föl a valutát tartalmazó küldeményt.

Végül is a nyomozó hatóságoknak ez az ügykezelet is sikerre vezetett és megállapították, hogy a csempészársaság feje Weisz Dániel halmi lakos. A társaság többi tagjai közül Mikolaj Weisz János, Máramarosszigeten Grünberger Stern, Szaniszló Sándor Náthán és Krasznán Weisz Dávid adta fel a csomagokat.

Bogdan vizsgálóbíró az egész társaságot lefolytatta és kiadta ellenük a vádiratot. A két és félmillió csempészési ügy leplezésével az utóbbi évek egyik legnagyobbabású csempészé-teről rántották le a leplet.

POSTAFIÓK

Ötvenéves érettségi találkozóra kéri fel osztálytársait Incze Domokos alsíki főesperes. Mercurea-Ciuc-Csikszereda. Saját tud. Ez évben pontosan ötven éve, hogy érettségiztek Incze Domokos alsíki főesperes és osztálytársai a csiksomlyói római katolikus főgimnáziumban. Az osztálytársak között szerepel Rass Viktor, a nagynevű professzor, irodalmi kritikus, Nagy Antal alsíki esperes-plébános, id. Balázs Lajos, stb. Lapunk utján arra kéri most Incze főesperes osztálytársait, hogy lépjenek vele összeköttetésbe annak megállapítása végett, hogy mikor és hol lehetne legalkalmasabb módon megtartani fél százéves érettségi találkozójukat. Az ilyen dátum kötelez és ilyen megtett nagy ut után vissza is kell tekinteni: mivel mi történt és férfias kézzel kell erőt gyűjteni arra a hátralévő pár esztendőre, amit még a Gondviselés engedélyez. Cím: Incze Domokos főesperes, Ciucsangheorghé, jud. Ciuc.

Erdélyi Ferenc festőművész sikerei Amerikában. Erdélyi Ferencről, a Newyorkban élő magyar festőművészről érdekes hírek érkeztek. Egy legutóbbi newyorki kiállításon Erdélyi Ferenc nagy sikert ért el legújabb műveivel és egyik képét megvásárolta Paul Muni, a világhírű filmszínész, egy másik képét pedig Irene Dunne filmszínésznő. Erdélyi Ferenc felesége, Erdélyi Erzsébet az egyik newyorki színházban lép fel, nagy sikerrel.

67 új milliomos él Angliában. Nagybritanniának 67 új milliomosa van. Angliában tudvalegőleg milliomosnak számít az a polgár, akinek legalább évi 30 ezer font sterling jövedelme van. Jelenleg 1024 ilyen milliomos él. Ezek közül 99-nek jövedelme meghaladja az évi 100 ezer fontot, 232-nek évi jövedelme felül van a 75 ezer fonton, 164 jövedelme évi 50 ezer font, 444-nek pedig évi 40 ezer font a jövedelme. Az 1939 március 31-én lejárt költségvetési évben 102.022 olyan adófizető élt Angliában, akinek évi jövedelme 2000 fonton felül volt, 390 ezer adófizető jövedelme csak alig valamivel maradt az évi 2000 font alatt.

Stravinsky megnősült. Stravinsky, a világhírű orosz zeneszerző, nemrégiben megnősült. Házasságkötését titokban tartotta, az esküvő híre csak hetek múlva pattant ki. Felesége Vera Bosset Sudeikine bodfordi hölgy, akivel Stravinsky közelített husz évvel ismerkedett meg. Serge Diaghilevnek, a neves balettmesternek egyik tanítvány. Stravinsky ezidőszent 57 éves. Az új házasság jelenleg Bostonban laknak, ahol a férj a városi szimfonikus zenekart vezényli.

Turistaszállót építenek Kőrösmezőn, ahova régebben Erdélyből is sok kiránduló utazott. Az építkezés javában folyik s remélik, hogy az új modern turistaszállót június végén megnyithatják a közönség számára.

Vérével írta meg felvételi kérvényét egy japán leány a repülőakadémia parancsnokának. A japán állami repülőakadémia felvételi pályázatát hirdették, amelyre 1340 kérvény futott be, köztük egy Iaganobeli fiatal japán leány kérvénye, amely teljes egészében embervérrel volt írva. A furcsa kérvény nagy feltűnést keltett és az akadémia egyik igazgatója úgy határozott, hogy nem lehet elutasítani annak a leánynak a kérvényét, aki hazaszeretettől vezérelve, saját véérével írta meg felvételi kérvényét. A kérvény elbírálása során kiderült, hogy a fiatal japán leány elhatározta, hogy életét a japán repülés ügyének szenteli, de sem szülei, sem vőlegénye nem egyeztek bele. Az önfeláldozó japán leány erre megszokott minden családi kapcsolatot, balkarján felnyitotta az egyik eret és kiömlő véérével írta meg a kérvényt, hogy ezzel is bebizonyítsa, semmi sem térítheti el szándékától, hogy életét a japán repülés ügyének áldozza. A vérével írott kérvényt figyelemre méltatták és a japán leány bekerült a repülőakadémiára, melynek repülőterén heteken keresztül szorgalmasan dolgozott. Bebizonyította, hogy kérvénye vérserződés volt, szorgalma és tehetsége pedig hozzásegítette ahhoz, hogy minden akadályon átgázoljon és sikeresen letegye az anynyira áhitott pilótavizsgát.

Sziget, ahol nincsenek baktériumok. A Geophysikai megfigyeléseket végző tudósok megállapították, hogy az északi Jeges tengerben fekvő óriássziget: Nowaja Semlja teljesen baktériummentes. Sarkvidéki expedícióknak már régen feltűnt a sziget rendkívül tiszta levegője, azonban erre vonatkozó pontos adatok mindeddig hiányoztak. Az utóbbi években aztán éppen a baktériumokra nézve végeztek vizsgálatokat és kintűnt, hogy egyetlen egyet sem sikerült felfedezni: levegő, víz, a talaj, a por, sőt még a vadászok által lött vadak is teljesen csiramentesek. Baktérium-tenyésztésre alkalmas médiumokat tettek ki a levegőre, melyeken városi levegőben 15 perc alatt már meg sem számlálható baktérium-telepek keletkeztek és azok teljesen tiszták maradtak. Friss húst 8 hónapig át künnhagytak a szabadlevegőn, kitéve minden időváltozásnak: nyoma sem mutatkozott rajta a rothadásnak. Közel fekszik a gondolat, hogy Nowaja Semlja ideális hely volna szanatóriumok felállítására. Tüdőbetegek számára, akik — ha valahol — a sarkvidéki sziget levegőjében remélhetnének gyógyulást.

SZÍNHÁZ

A Thalia prózai együttesének előadássorozatában: Első szerelem

Bókay János legújabb vígjátéka, a szerző rendezésében. — Bemutató előadás kedden este 9 órakor.

A Thalia színház kiváló prózai együttesének tavaszi előadássorozatában, kedden este ismét kivételes értékű élményt kínál a közönségnek: bemutatja a legújabb nagyszerű Bókay vígjátékot, az illusztris szerző rendezésében az Első szerelem, amely különben a kitűnő tró legjobbjá vigjátéka. Fényes Alice rég nem jutott ilyen szép és nehéz feladathoz, mint az Első szerelem hősnőjében. De Kovács György kártyás, részeges férje, Nagy István nemes, lovagias, orvosprofesszora, Tóth Elek törtető, hangos kispolgára, Beness Ilona cinikus, örökké passziánszózó öregasszonya, Bodó György tipikusan mai, önző síhedere, Havady Nagy Ilonka, Hegyi Lili és a többiek feladatai is igen jelentősek. Az első szerelem bemutatató előadása kedden este, további előadások csütörtök este és vasárnap délután 3 óra. A keddi esti előadás 18. számú premier brélethez lesz megtartva.

— **Fenség fizetek.** Szerda délután 5 és vasárnap délután 3 órakor műsorra kerül olcsó helyáru előadásokban Sommerset Maugham ragyogó vígjátéka a Fenség, fizetek! Ez a páratlanul szellemes, mulatságos és tartalmas darab a Thalia prózai együttesének egyik legjobb kedvű előadása. E két olcsó helyáru előadást bizonyára

zsufolt ház fogja végigvenetni.

— A fenti előadások jegyei már válthatók a színház elővételi pénztáránál, a rendes pénztári órák alatt.

A VENDÉGTÉK MŰSORA:

Kedd este 9 órakor: **Első szerelem.** (Bókay János legújabb nagyszerű vígjátéka. Rendező: Bókay János. Főszereplők: Fényes Alice, Beness Ilona, Havady Nagy Ilona, Járay Teri, Kovács György, Nagy István, Tóth Elek, Bodó György, stb. Premier brélet 18. szám.)

Szerda délután 5 órakor: **Fenség fizetek.** (Először, olcsó helyáru előadásban.)

Szerda este 9 órakor román előadás.

Csütörtök este 9 órakor: **Első szerelem.** (Másodszor.)

Péntek este 9 órakor: **Klotild néni.** (Vaszary János és Losonczy Dezső énekes, zenés bohózata. Premier brélet 19. szám.)

Szombat délután 5 órakor: **Földindulás.** (Először olcsó helyáru előadásban.)

Szombat este 9 órakor: **Klotild néni.**

Vasárnap délután 3 órakor: **Fenség fizetek!** (Olcsó helyárukkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Első szerelem.**

Vasárnap este 9 órakor: **Klotild néni.**

SPORT

Nagy érdeklődés előzi meg a vasárnapi román-magyar Duna Kupa mérkőzést

A két csapat valószínű összeállítás. Nyilatkozik a két válogató kapitány.

Hatalmas érdeklődéssel tekint a román és a magyar sportközönség a vasárnapi budapesti, valamint a B) csapatok bucarestii találkozójára.

Virgil Economu a román szövetség válogató kapitánya a következő felvilágosítással szolgált:

— A magyarok elleni A) és B) mérkőzésre 27-es keretet állítottam össze. A keretben 11 vidéki játékos van s ezek vasárnap nem is utaztak el Bucarestből. Azért maradtak itt, mert az indulásig, illetve a mérkőzés napjáig naponta elméleti előadások és edzések lesznek. A játékosok mindannyian rendben vannak.

— Milyen csapattal utazik Budapestre?

— A legjobbal. Ugy volt, hogy a román válogatott összeállításakor a jövőben bizonyos elvi megszorítások lesznek, de ezektől az elvektől eltekintettek s így mindenfajta játékos közül válogathatnak. A csapatösszeállítás? Rasinariu lemondott, mert sérült. En is lemondok róla, mert Juhász játszhat. A halfedezet helyén is minden rendben van, mert Lupas szabadságot kapott s így Demetovicire nincs szükség.

— Hogyan áll fel tehát a csapat Budapestre?

— David — Sfera, Lengheriu — Vintila, Juhász, Lupas — Bindea, Reuter, Barátky, Spielmann, Popescu.

— Helyes. Legfeljebb Ploesteanu, vagy Bodola jöhet szóba a jobb-, illetve a balészekelőtben, de nem hiszem

Az ifjúsági válogatott ebben az összeállításban utazik Budapestre:

Savu — Marinescu, Catana — Sperles, Kovács (vagy Joja), Belcin — Ritter, Mioc, Andreescu, Marian, Voda.

A vasárnapi válogatott napra vitéz Ginzery Dénes, illetve Fábrián József a következő kereteket jelölte ki:

A) csapat: Csikós, Körmendi, — Pákozdi, Polgár, Biró — Király, Sárosi III., Balogh, Dudás — Kincses, Sárosi dr., Gazdag, Toldi, Harangozó, Déri, Gyetvai.

B) csapat: Kiss, Tóth (Szeged) — Kis, Bánkúti, Kispéter — Négyesi, Szücs (Törökve), Tóth (Gamma), Marosi, Szódi (BSzKRT), Pósa — Váradi, Serfőző, Nagy (Szolnok), Szendrődi, Jenőfi (SalBTC), Laczkó (SalBTC), Tóth III.

Vitéz Ginzery Dénes szövetségi kapitány a következőket mondotta:

— Biró helye bizonytalan, mert Szombathelyen kiállították és sorsa felett az MLSZ miniszteri biztosa dönt. A két csapatba jelölt három középcsatár közül akármelyik bekerülhet a nagy csapatba. Az A) keret csütörtökön 4 órakor a BSzKRT-pályán tartott edzést, később megnevezendő ellenféllel. A B) keret szerdán edzett az ifjúsági válogatottal.

A B) csapat pénteken reggel indul 14 játékosal Bucarestbe, a keddi mérkőzésre további három játékos utazik el hétfőn reggel Temesvárra.

A budapesti mérkőzést — mint Budapestről jelentik — végignézi dr. Andreevics, a jugoszláv szövetség elnöke és Popovics főtitkár is. A román együttest dr. Marinescu elnök, Juga Livius dr. és Virgil Economu kísérik a magyar fővárosba.

Budapesten ülést tartott a Duna Kupa és a Kis Középeurópai Kupa bizottság. Budapestről jelentik: Gidófalvy, a magyar szövetség miniszteri biztosa, mint a Duna Kupa bizottság elnöke, szombatra és vasárnapra összehívta a Duna Kupa gyűlését. Egyidejűleg értekezletet tart a Kis Középeurópai Kupa Bizottság is.

Szombaton román-magyar ökölvívó találkozó. Budapestről jelentik: A Magyar Ökölvívó Szövetség szombaton este rendezi meg Budapesten a román-magyar ökölvívó mérkőzést. A magyar csapat összeállítását a következők: Bodány, Bondi, Csabogya, Német, Korányi, Jakics, Szolnoki és Homolya.

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O. F. M. missziós beszédei I. II. Ara kötetenként 150 Lei és portó. Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

Junius 15 és 30 a hadinyereségadó- és adó- amnesztia vallomások be- nyújtási határideje

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint a rendkívüli hadinyereségadó vallomások határidejét — amelynek időpontja tegnap lejárt — június 15-ig meghosszabbították. A rendelkezés szerint ez az utolsó időpont a rendkívüli hadinyereség adóvallomások benyújtására.

Ugyancsak meghosszabbította a pénzügyminisztérium az adóamnesztia vallomások benyújtásának határidejét is. Adóamnesztiaira vonatkozó vallomásokat június 30-ig lehet benyújtani.

Ideiglenesen műemléknek nyilvánították az 1834. év előtt épült templomokat

Aradról jelentik: A vallás- és művészetügyi minisztérium mellett működő Történelmi Műemlékek Bizottságának átirata alapján a belügyminisztérium Arad városához leiratot intézett, melyben közli, hogy a történelmi műemlékek karbantartására és megóvására vonatkozó törvény alapján a közigazgatási tisztviselők, az erdészeti és jószágigazgatási hivatalnokok, a községi és állami mérnökök, a tantestület és a lelkes kar tagjai kötelesek az említett bizottsággal közölni a törvény bárhol tapasztalható megsértését. Az az ór, aki a gondjaira bízott műtárgyat megsemmisíti, megcsönkítja, vagy elidegeníti 8 naptól 3 hónapig terjedő elzárásban, vagy 100—500 lei pénzbírságban, esetleg mindkét büntetésben részesül. A leirat ezután idézi a bizottságnak a törvény értelmében meghatározott feladatát. Eszerint a bizottság ügyei a történelemelőtti korszakból, a klasszikus időkől, a középkorból, vagy az újabbkori történelemből származó helységek maradványainak karbantartására, a történelmi érdekességű, vagy művészi becsű tárgyak megóvására, még abban az esetben is, ha azok magántulajdonban vannak. A bizottság leltározza és óvja a kolostorok és templomok műemlékeit és műkincseit megőrzési hatáskörébe tartozó tárgyakat egybegyűjtő muzeumok létesítését, amely az engedély nélkül nem is történhetik. A bizottság engedélye nélkül történelmi műemléknek nyilvánított épület közelében semmiféle építményt nem lehet emelni. A leirat végül azt közli, hogy a műemlékek leltárának közzétételéig az 1834. előtt épült templomok és kolostorok az ott található műkincsekkel együtt műemlék-jellegűek.

Apróhirdetések

Állást nyec

szavanként 2 lei

Római katolikus család
keres 40 év körüli, intelligens római katolikus, magános nőt, aki háztartás vezetését és 3 gyermek gondozását vállalja. Családtagnak tekintik. Cimeket a kiadóra kér.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Kertes magánházban
kiadó 3 szobás, fürdőszobás lakás. Esetleg kettőszobás. Oradea-Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

Kertrész

olcsón eladó. Oradea-Nagyvárad, Str. Ioan Ciordas 38. szám.

Különféle butorok

eladók. Oradea-Nagyvárad, Str. Codrilor 11.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda L. L.

Megvételre

keresek varrő-asztalt, díőfapoliturost, jó karban levőt. Antik asztalok előnyben. Cim a kiadóban.

Lakás

szavanként 3 lei

3 szobás,
fürdőszobás lakás, 2 szobás mellékhelyiségekkel kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Ioan Ciordas 38.

Hülönféle

szavanként 3 lei

Magányos idősebb nő
vagy férfi nyugodt ott-hont és gondozást kapna kis családnál. Lehet nyugdíjas is. — Cim a kiadóban.

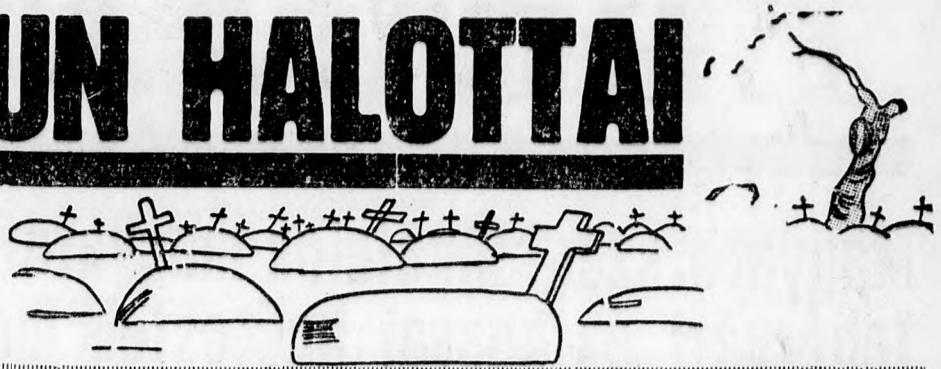
Főzőnőnek

vagy házvezetőnőnek menne középkori asszony. Burikné, Oradea-Nagyvárad, Str. Simeon Barnutiu 30. sz.

Betty Schneider:

VERDUN HALOTTAI

Fordította:
FODOR VIOLA

17

Helyetfoglalunk a tiszta, világos asztalok egyikénél. Egy asszony szolgál ki; tértéket rak asztalunkra, majd meglehetősen kiadós ebédet hoz. Kissé poros üvegben erős, sötét színű bort is kapunk hozzá. Az asszony ezután a rádiókészülékhez lép s bekapcsolja. Zene hangjai töltik meg a helyiséget. Az olasz munkások elnémulnak s áhítattal figyelnek. Az egyik — barna, szépcarcú, éjfekete szemű férfi — érdeklődéssel tekint felénk. Amint a zene elhallgat, József megszólítja olaszul. Erre valamennyien megélnékelnek; hogyne, amikor olaszul szól hozzájuk valaki itt, a távoli, idegen országban; valaki, aki ismeri az ő hazájukat! Átülnek hozánk és vidáman, boldogan beszélnek. Átszellemlő öröm ragyog poros, izzadt arcukon, s ennek az örömmel a visszfénye még akkor is ott vibrál a szobában, amikor ők már rég visszaváltak nehéz munkájukhoz. Örömeük reánk is átragadt; vidámak vagyunk — és büszkéek. Az idősebb munkások ugyanis elbeszéltek, hogy korábban Németországban földmunkát végeztek s nagyon jól érezték ott magukat. Sohasem felejtik el Germániát és legszívesebben ismét oda mennének vissza. Üdvözlötüket küldik általunk Németországban. A szoborszerűen finom arcú, bronzbarna bőrű fiatal előmunkás még hosszan utánunk néz, amikor a Malancourt felé vezető úton tovább vándorunk. Az út kanyarulatánál még egyszer visszafordulunk s még mindig látjuk fehér fogainak villogását s színes sáljának lengetését. Mi is búcsút intünk nekik.

Azután folytatjuk útunkat a tikkasztó hőségben, a kopár, olykor úttalan vidéken. A nap tüze már mindkettőnköt barnára égetett. Cipőnket vastag porréteg borítja.

Malancourtban frissítőt fogyasztunk. Rajtunk kívül néhány férfi ül a kis falusi vendéglő egyik asztalánál. Amint meghallják beszédünket, az egyik átszól hozzánk, hogy ő hadifogoly volt Németországban. Hirtelen ki akarja mondani a helység nevét is, de sehogy sem jut az eszébe. Ujra meg újra próbálkozik, míg végre kiderül, hogy Michelstadtban volt, Hessenben. Bizony, mondja, meglehetősen elfelejtette azóta a német nyelvet s már csak ötven német szót tud. Egyébként jól érezte magát Michelstadtban, ahol egy német földmivesszalánál lakott.

*

Késő délután van már s mi még mindig megyünk. Valósággal végtelennek tűnik fel az út Malancourt és Montfaucon között. Néhány lombos, árnyékos fát pillantunk meg s ritkán látott, régóta nélkülözött, kedves ismerősökként üdvözlöljük őket. Hogyan lehetséges az, hogy ezt a néhány, öreg cimborát megkímélte a háború mindent fölperzselő tüze? Megpihenünk alattuk s kimondhatatlanul hálásak vagyunk nekik ezért az üdítő pillanatért.

Most Malancourt irányából gépkocsi közeledik felénk. Mindketten egyet gondolunk: jó lenne felülni. reál S már integetünk is felé. A kocsi megáll. Vezetője — kicsi, kövér, barátságos ember, — egészen csekély összegért visz bennünket tovább. A szürke bársony ülésen még nagyobb a hőség, — de gyorsan röptül velünk a kocsi a széles, világos szalaghoz hasonló úton.

A francia melegen érdeklődik, honnan jövünk, hova megyünk s csakhamar élénk beszélgetésbe elegyedünk. Készségesen megmutat és megmagyaráz mindent, amire kíváncsiak vagyunk.

Egészen távolról, szinte valóságoszerűtlenül, Douaumont tornya villan elénk a szikrázó fényözönben. Gondolatban üdvözlöljük a szomorú helyet.

Utunk fokozatosan emelkedik a Montfaucon orma felé, mely egykor az egész arcvonal legfontosabb német megfigyelőhelye volt. Montfaucon beépítetlen részein és Ciérges-en át tovább megyünk Romagne felé. A francia vezető ajánlotta ezt nekünk: meg akarja mutatni Romagne-t s azután vissza visz bennünket Montfauconba.

Romagne-t a nagy háború után egészen újra építették. Meglátogatjuk a német temetőt, majd vezetőnk a hatalmas amerikai sírkertbe visz el bennünket. Micsoda különbség van a kettő között! A német temető — ezeregyszáznál is több méter magas, díszes hant és ugyanannyi fehérbetűs, fekete fakereszt, — a helység szélén, a vasútvonal mentén terül el. Az amerikaiak temetője felé hatalmas táblák mutatják az irányt s mikor odaérünk, virágokkal és fákkal beültetett, pompás kert fogad. Közepén tarka virágokkal szegélyezett tó tükrözik. Néhány fehér lépcsőn kell fölmennünk s akkor élénk tárl a dús fűvel borított, fehér keresztelkel telefüdelt temető. Itt nincsenek sírhalmok: egyetlen síma, süppedő, fényes-zöld gyepszőnyeg az egész temető. Csak a fehér márványkeresztek bontják meg ennek a pompás szőnyegnek síma egyöntetűségét. Katonás rendben sorakozik egymás mellett 14 ezer fehér márvány kereszt. Eredetileg 25 ezren pihentek ebben a temetőben, de hazájuk, Amerika, sokat hazaszállítottat kövülük.

Lehetetlen az egész temetőt végigjárjunk. Még a mauzóleumot sem tekinthetjük meg. Megállunk egy-egy fehér kereszt előtt, elolvassuk a belevéselt nevet s általa köszöntjük a többi, mind a tízennégyezret. Többnyire egészen fiatal emberek nyugosznak itt s 1918 őszén estek el, a nagy háború utolsó heteiben, napjaiban. Egykor fiatal életet, harc és fegyver, tank és pergőtűz, vér és halál — most sötétzöld fű fölött hűvös, fehér márványkeresztek...

Gyors iramban visz a gépkocsi vissza, Montfauconba s közben régi német állások és földalatti fedezékek mellett robogunk el. Montfauconban elbúcsúzunk vezetőnkől, aki Ciérgesben lakik.

Montfaucon egy elszűkült falu. Szívbe-markoló látvány elpusztult temploma. Ennek romjaiból, a romok közepén építették fel annak idején a német megfigyelőállást, melynek keskeny nyílásán át tökéletes kilátás nyílik a Maas jobbpartján emelkedő magaslatokra, a Cuisy felé vezető útra, a „Halott Ember” ormára, a 275-ös és 310-es magaslatokra — és egészen tisztán kivehető a Malancourt felé vezető út is, mely innen keskeny szalagnak látszik.

Kint, a megfigyelőállás felsőépítményén füvek és vad bozótok burjánzanak a göröngyök között. Olyan alacsony az egész építmény, hogy könnyen elértem a tetejét és leszakított róla néhány szál virágot s magamhoz veszek emlékül egy-két kavicsot.

(Folytatjuk.)

Az oradeai mozgóképszínházak műsor

DORIAN: A HÁROM KIS ÜRDÖG
APOLLÓ: BÉCS DALOL, BÉCS TANCOL...

LEGUJABB

Magyarországi hivatalos magyarázat a székesfehérvári és kassai hadtestek mozgósításáról

Cáfolják a szlovák-magyar és jugoszláv-magyar határzáról terjesztett híreket

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda az alábbi hivatalos közleményt továbbította:

A székesfehérvári és kassai hadtesteket mozgósították. Ezeknek a hadtesteknek legnagyobb része (a székesfehérvárinál 50, a kassaiaknál 60 százalék) a visszacsatolt felvidéki területek katonaköteles ifjúságából áll, akik még nem teljesítették a szolgálatot a magyar hadseregben. A mozgósítás célja, ezeknek az elemeknek kiképzése. Ugyanebből a célból mozgósítottak lovas és gépesített dandárokat is. A mozgósított hadtesteket nem vezényelték egyik határ irányába sem. A jelenlegi légkörben, midőn az összes környező államok katonai összpontosításokat hajtottak végre, a két magyar hadtest mozgósításából nem lehet arra következtetni, mint hogyha Magyarország a békét fenyegetné.

Ugyancsak Budapestről közli a Rador, hogy a budapesti szlovák követség szerdán közölte, hogy egyes magyar napilapokban azon hírek, mintha a szlovák-magyar határt lezárták volna, nem felelnek meg a valóságnak.

Belgrádból jelentik: Jugoszláv körökben cá-

folják azt a külföldi lapokban terjesztett hírt, hogy jugoszláv részről határzárt rendések volna el Magyarország felé.

A belgrádi operaház igazgatója Budapesten.

Budapestről jelentik: Matasics Lovro, a belgrádi operaház igazgatója szerdán Budapestre érkezett. Résztvesz a Hubay—Liszt hangversenyen és tárgyalásokat folytat a két ország közötti színházi kapcsolatok kimélyítéséről.

A szovjet-bulgár-jugoszláv hármasegyezményi tárgyalások híre alaptalan.

Rómából jelentik: A Stefani iroda szófiai beavatott forrásból azt az értesülést nyerte, hogy az egyes külföldi lapokban elterjedt hírek, amelyek szerint Szovjetország, Bulgária és Jugoszlávia között tárgyalások folynak kölcsönös segítségnyújtási hármasegyezményről, minden alapot nélkülöznek.

Az angol légi haderő nagyarányú támadása a Rajnától keletre

Német hivatalos megállapítás a holland és belga harctéren történt repülőgép-veszteségekről. Május 16-iki francia hadijelentés a Sedan körüli mozgó harcokról

Londonból jelentik: Az angol légi haderő az elmúlt éjszaka a háboruban eddig példátlan arányú támadást intézett a német utak és vasutvonalak ellen. A repülőgépek egész éjszaka tevékenykedtek és több tonna bombát dobtak le az összekötő vonalakra, amelyek az ellenséges erőket támogatják a támadásban. A bombák többhelyen tüzet és súlyos rongálásokat okoztak. A támadások a Rajnától keletre történtek ama vasutvonalak és útvonalak ellen, amelyek a Hollandiába, Belgiumba és Luxemburgba indított támadást támogatják. A légi erők tevékenysége egész éjszaka tartott.

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): A legpontosabban végrehajtott becslések szerint az első négy napon a holland és belga harctéren a németek az ellenséges haderők 1200 repülőgépét lőtték le.

Párizsból jelentik: A május 16-ikán délelőtt kiadott hivatalos hadijelentés közli: A Namur—Sedan közötti gépesített egységek harcban vannak. A harc itt is mozgó jellegűvé vált. Felsőbb katonai parancsok értelmében a most folyó harcokról további részletek nem közölhetők.

A Franciaországban harcoló brit expedíciós erők főparancsnoksága jelentik: Szerdán délelőtt heves ütközet után sikerült feltartóztatni az erős német támadást. A most folyó harcokban összesen 124 ellenséges gépet pusztítottunk el.

Aláírták a holland fegyverletételi okmányt. A kihirdető proklamációt a holland tengeri haderők parancsnoka is ellenjegyezte.

Hágából jelentik hivatalosan: Szerdán délelőtt 11 órakor a hollandiai német hadsereg főparancsnoka, valamint a holland haderők főparancsnoka aláírta a fegyverletételi okmányt.

A fegyverletételi okmány aláírása után a holland hadsereg főparancsnok kiáltványt intézett a

holland néphez. A kiáltványt a német hadseregparancsnokon kívül a holland tengeri haderők parancsnoka is aláírta.

Hágából jelentik: A német csapatok hivatalosan átvették Hága és Amsterdam parancsnokságát.

Az „ötödik oszlop” segítségnyújtása Hollandia elfoglalására.

Londonból jelentik (Reuter): Egy Londonban tartózkodó holland személyiség a fegyverletétellel kapcsolatban azzal a magyarázattal szolgál, hogy azt az úgynevezett „ötödik oszlop” segítette elő. Holland területen több ezer ejtőernyős német katona ereszkedett le s ezek kényszerítették a hollandokat, hogy hadseregük jelentős része visszavonuljon az arcvonalról, miután a csendőrség és rendőrség nem tudott velük megbirkózni. Ez nagymértékben meggyöngyöztette az amugy is kis létszámú, 400 ezer főnyi holland hadsereget. Az „ötödik oszlop” döntő segítséget nyújtott a német ejtőernyős csapatoknak. Ez nem meglepő, mert több, mint hatvanezer német lakik Hollandiában és az 1937. évi választások alkalmával a holland nemzeti szocialisták több, mint 120 ezer szavazatot kaptak.

„Hatodik oszlop” az ötödik ellen.

Genéből jelentik: A Gazette de Lausanne fölveti a gondolatot, hogy alakítsanak hatodik hadoszlopot, melynek feladata az árulókból alakított ötödik oszlop elleni küzdelem lenne.

A belga kormány valamennyi tagja Brüsszelben tartózkodik.

Brüsszelből jelentik: A Reuter távirati iroda azt a hivatalos brüsszeli jelentést közli, hogy a belga kormány valamennyi tagja ezidőszent a belga fővárosban tartózkodik. A hivatalos jelentés cáfolni igyekszik azt a néhány nap előtti híradást, hogy a kormány tagjai elhagyták a fővárost.

Megkezdte működését a román rövidhullámú rádió-adó

Bucurestiből jelentik a rádió: Szerdán éjjel 12 órakor megkezdte működését a román rövidhullámú adó. A megnyitó beszédet Constantin Giurescu propagandaügyi miniszter tartotta.

„Román nap” a newyorki világiállításon

Newyorkból jelentik a bucaresti rádió: Szerdán ünnepélyes külsőségek között nyitották meg az erre az évre is meghosszabbított newyorki világiállításon a román pavillont. A „román nap”-on nagyszámú közönség vett részt. A román himnusz elhangzása után a román pavilon vezetője tartott beszédet.

A német Vörös Kereszt javára tizenhét és félmillió márka adomány folyt be az első gyűjtési napon

Berlinből jelentik a Német Távirati Iroda: A Német Vöröskereszt számára megindított gyűjtés az első napon 17 és fél millió márkát eredményezett. Ez az összeg lehetővé teszi 3900 vöröskeresztes nővér kiképzését és azonnali munkábaállítását.

Tizenöt napon belül el kell szállítani a vámhivataloktól a behozott árukat

Bucurestiből jelentik a rádió: A külkereskedelmi minisztérium közleményt adott ki, amelyben előírja, hogy 15 napon belül el kell vámoltatni és el kell szállítani a vámhivatalokban levő külföldről behozott árukat. Azokat az importőröket, akik nem tesznek eleget a fenti rendelkezésnek, megbüntetik és a jövőben nem kapnak behozatali engedélyt.

Megnyílt a Bucuresti-Szofia-Athén légijárat

Bucurestiből jelentik a rádió: Tegnap ünnepélyes külsőségek között indult el Athénből a Laves társaság első utasszállító gépe a Bucuresti—Szofia—Athén légijáraton. Radu Giuvara, Románia athéni követe este bankettet adott, amelyen számos görög polgári és katonai előkelőség vett részt.

Oriási pompával fogadták Berlinben az új olasz nagykövetet

Berlinből jelentik: (NTI) Csütörtökön délelőtt megérkezett a német fővárosba Dino Afieri volt közoktatásügyi miniszter, az új berlini olasz nagykövet. Afierit határtalan pompával és szívellyel fogadták Berlinben. A lapok hangoztatják, hogy a mostani időkben nemcsak mint baráti és szövetséges állam, hanem, mint fegyvertárs követének tekintik az új olasz követet.

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remekbe sikerült irodalmi portréját és egy izgalmasan érdekes élmény karcot tartalmaz ez a könyv, amely nem hiányozhat a művelt katolikus olvasóközönség asztaláról.

Ara: 40 lel.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

GENZURAT